

JOENSUUN KAUPUNKI ARVIOINTIKERTOMUS 2016

Joensuun Penttilän ranta, kuva kaupunkirakenneyksikkö
Joensuun toriparkki-työmaa 2017, kuva Timo Manninen

Sisällysluettelo

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2016	3
Puheenjohtajan katsaus.....	3
1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄ, KOKOONPANO JA TYÖSKENTELY	6
Yleistä	6
2. EDELLISEN VUODEN ARVIOINTIKERTOMUKSEN JOHDOSTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI	7
3. ARVIOVALTUUSTON ASETTAMIEN TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISESTA	8
3.1. Strategian ja palveluohjelmien talousarviovuoden tavoitteiden toteutuminen (Tilinpäätös kohta 6.1)	9
3.2. Joensuun kaupungin talouden kehitys vuonna 2016	12
3.3. Toimintakertomuksessa raportoitujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	17
3.3.1. Kaupunginvaltuusto, TP 6.2	17
3.3.2. Kaupunginhallitus, TP 6.2.....	17
3.3.3. Kaupunkirakennelautakunta, TP 6.2	20
3.3.4. Sosiaali- ja terveystoimen toteutuminen eri tulosalueilla, TP 6.2	20
3.3.5. Sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alueen tarkastamisen toimikunta, TP 6.2	25
3.3.6 Tuottajan neuvottelukunta, TP 6.2	31
3.3.7. Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta, TP 6.2.....	31
3.3.8. Vapaa-aikalautakunta, TP 6.2	32
3.3.9. Liiketoiminnan johtokunta, TP 6.2	32
3.3.10 Joensuun alueellinen jätelautakunta, TP 6.2	32
3.3.11. Rakennus- ja ympäristölautakunta, TP 6.2	33
3.3.12. Joensuun Vesi –liikelaitos, TP 9.1	33
3.3.13. Pohjois-Karjalan pelastuslaitos –liikelaitos, TP 9.1	34
3.3.14. Joensuun Työterveys –liikelaitos, TP 9.1	34
3.3.15. Tulevaisuusrahasto ja Elinkeinorahasto, TP 9.2.....	35
3.4. Konserniyhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutuminen, TP 6.4.....	35
3.5. Joensuun Tilakeskus taseyksikkö, TP 9.3	37
4. MUUT TOIMINNAN JA TALouden ARVIOINNIT	38
5. ESTEELLISYYDET	39
Lopuksi.....	39
Allekirjoitukset.....	40

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2016

Puheenjohtajan katsaus

Johdanto

Joensuun kaupungin tarkastuslautakunta antaa toimikautensa 2013 - 2016 viidennen ja samalla viimeisen arviointikertomuksen, jossa arvioidaan mm. vuoden 2016 toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti Joensuun kaupungissa ja kaupunkikonsernissa sekä sitä, onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Taloudellisessa tilanteessa oli vuonna 2016 lieviä elpymisen merkkejä. Yleistilanne oli kuitenkin edelleen erittäin haastava, johtuen mm. viennin hitaasta elpymisestä ja korkeana pysyneestä työttömyydestä. Joensuussa onnistuttiin taloudenhoidossa kuitenkin talousarviossa arvioitua paremmin.

Taloustilanteen ohella suurimpana haasteena kaupungilla oli 2016 sosiaali- ja terveystalouden siirtäminen Siun soten – Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymän hoidettaviksi. Siirtäminen toteutettiin 2016 - 2017 vuodenvaihteessa. Samassa yhteydessä toteutettiin myös kaupungin organisaatiorakenteen uudistus.

Kaupungin sosiaali- ja terveystalouden siirryttyä Siun soten - Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymän hoidettaviksi, lakkautettiin sosiaali- ja terveystalouden yhteistoiminta-alueen tarkastamisen toimikunnan toiminta toimikunnan viimeisessä kokouksessa 21.3.2017.

Oman haasteensa kaupungille toi myös Itä-Suomen yliopiston päätös opettajakoulutuksen keskittämisestä Joensuun kampukselle. Kaupunki sitoutui parantamaan opiskelija-asunto-tilannetta ja järjestämään kaupunkiin toisen harjoittelukoulun sekä varmistamaan tiloja liikunnan opetuskäyttöön.

Taloustilanne

Peruskaupungin vuoden 2016 talousarvio oli talousarviomuutosten jälkeen 7,9 milj. € alijäämäinen. Liikelaitokset ja rahastot huomioiden talousarvio oli 1,4 milj. € alijäämäinen. Alkuperäisen talousarvion mukainen peruskaupungin alijäämä oli 5,8 milj. €. Ulkoinen tulos (sis. liikelaitokset ja rahastot) oli 0,6 milj. € ylijäämäinen.

Kaupungin vuoden 2016 tilikauden tulos oli 0,9 milj. € alijäämäinen. Tilikauden ylijäämä tilinpäätössiirtojen jälkeen oli 1,3 milj. €. Tilikauden tulos heikkeni edellisvuoteen nähden 2,5 milj. €. Vuoden 2015 tilikauden tulos oli 1,5 milj. € ylijäämäinen ja tilinpäätössiirtojen jälkeen ylijäämä oli 3,6 milj. €.

Peruskaupungin tilikauden tulos oli 4,0 milj. € alijäämäinen ja alijäämä tilinpäätössiirtojen jälkeen 2,5 milj. €. Peruskaupungin toteutuma muodostui siten talousarviossa arvioitua 7,9 milj. €:n alijäämää paremmaksi. Käyttötalouden toteutuma oli kokonaisuutena 0,8 milj. € budjetoitua pienempi.

Kokonaistilannetta paransivat erityisesti ennakoitua suuremmat myyntivoitot, kaupunkirakennelautakunnan, liiketoiminnan johtokunnan (tekninen keskus) sekä konsernihallinnon ja päivähoitopalveluiden myönteinen kehitys suhteessa talousarvioon. Koko kaupungin tasolla merkittävä käyttötalouden toteutumaa parantanut erä oli lomapalkkavelan kirjaus, kun lomapalkkavelan varauksessa huomioitiin Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston ohjeistuksen mukaisesti kilpailukykysovimuksen mukainen lomarahan leikkaus. Kaupunginvaltuuston sitovuustasolla talousarvio ylittyi erityisesti sosiaali- ja terveystaloudessa, koulutuspalveluissa ja työllistämisen palveluissa sekä Joensuun Tilakeskus-liikelaitoksen tuloksen osalta. Vähäisempiä ylityksiä kohdistui kaupunginvaltuuston ja vapaa-aikalautakunnan tulosalueille. Toimintakatteen kasvu edellisvuoteen nähden oli peruskaupungin osalta 2,8 %. Ulkoisen toimintakatteen kasvu oli 3,5 %, kun edellisvuonna kasvu oli 4,0 %.

Peruskaupungin suhteellinen velkaantuneisuus oli 2016 lopussa 44,4 % ollen 4,2 % yksikköä suurempi vuodentakaiseen verrattuna. Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus oli 70,21 %, jossa oli lisäystä 3,1 %-yksikköä edelliseen vuoteen. Peruskaupungilla oli vuoden 2016 lopussa lainaa 183 745 500 € ja 2 421,50 €/asukas, jossa oli lisäystä 415,2 €/asukas. Konsernilla oli lainaa vastaavaan aikaan 422 001 400 € ja 5 561,40 €/asukas, tässä lisäystä oli 415 €/asukas. Velkaantumisen kasvu aiheutui pääosin investointien suuresta määrästä.

Konsernille kertynyt ylijäämä oli vuoden 2016 lopussa 63 841 400 €, josta peruskaupungin osuus oli 27 585 200 €.

Joensuun asukasluvu oli vuoden 2016 lopussa 75 881 ja vuotta aikaisemmin se oli 75 572. Kasvua oli siis 309 asukasta.

Kaupungilla ja kaupunkikonsernilla ei kummallakaan ollut kattamatonta alijäämää.

Sosiaali- ja terveystaloudet

Sosiaali- ja terveystaloudet siirrettiin Siun soten-Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalouksien kuntayhtymän hoidettaviksi vuoden 2016 lopussa. Vaikka siirron valmistelut vaativat paljon henkilöstöresursseja, se ei kuitenkaan oleellisesti näyttänyt vaikuttaneen palvelujen laatuun.

Pohjois-Karjalan Pelastuslaitos siirrettiin osaksi Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalouksien kuntayhtymää. Siirtämisen myötä liikelaitoksen toiminta kaupungin organisaatiossa päättyi 31.12.2016, minkä johdosta aiempina vuosina kertyneet ylijäämät palautettiin yhteistyösopimuksen kunnille vuoden 2016 maksuosuuksia pienentämällä. Liikelaitoksen yhteenlaskettu tilikauden tulos oli 100 000 €, kun talousarvion mukainen tavoite oli 2 455 000 €.

Tarkastuslautakunnalle jäi erittäin positiivinen vaikutelma Rantakylän hyvinvointiaseman toiminnasta sinne tehdyn arviointikäynnin aikana.

Taloukselliset palvelut

Sisäilmaongelmista kärsitään edelleen monissa kaupungin hallinnoimissa tiloissa, josta syystä väistötiloja on paljon käytössä.

Hankintojen kilpailutuksesta tarkastuslautakunta antoi arviointikertomuksen valtuustolle 28.11.2016 pidetyssä valtuuston kokouksessa.

Loppusanat

Joensuun korkean työttömyysasteen nousu näyttää taittumisen merkkejä ja antaa toivoa paremmasta. Valtakunnallisestikin voi odottaa lievää talouden elpymistä. Tähän kun yhdistetään vielä se tosiasia, että Joensuussa investointeja tehdään kohtuullisen paljon, niin kaupunginkin tilanne lienee 2017 tässä suhteessa hieman edellistä vuotta helpompi. Toisaalta kaupunki toteuttaa edelleen mittavia investointeja, joten taloudenpito ei tule olemaan helppoa edelleenkään.

Tarkastuslautakunnan jäsenet ovat jälleen tehneet mittavan ja erittäin kunnioitettavan työn arvioissaan kaupungin ja kaupunkikonsernin toimintoja. On syytä muistaa, että kuntalain muutoksen myötä arviointeja tehdään myös toimintojen taloudellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden näkökulmasta. Lisäksi arviointeja on tehty laajalti sovitun arviointiohjelmamme ulkopuoleltakin, joka on aiheuttanut olemassa olevilla resursseilla erittäin paljon lisää työtä. On pidetty paljon pitkiä kokouksia ja siinä välissä on ollut paljon muuta selvittämistä ja sähköpostien vaihtoa. Erittäin suuret kiitokset onnistuneesta työstä ja oikein hyvää kesää kaikille tarkastuslautakunnan jäsenille.

Parhaat kiitokset myös kaikille kaupungin viranhaltijoille, luottamushenkilöille, tytäryhteisöjen henkilöstölle sekä kaikille niille, jotka ovat edesauttaneet omalta osaltaan tarkastuslautakuntaa vaativassa tehtävässään.

Kari Savolainen

tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄ, KOKOONPANO JA TYÖSKENTELEY

Yleistä

Kuntalain 121 §:n mukaan valtuusto on asettanut tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten toimikaudekseen 2013 - 2016.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi (1.6.2017 alkaen);
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kaupunginvaltuuston vuosille 2013 - 2016 valitsemina tarkastuslautakunnan jäseninä vuonna 2016 olivat (läsnäolot kokouksissa/tilikausi):

Varsinainen jäsen		Henkilökohtainen varajäsen	
Savolainen Kari, pj.	17	Nuutinen Arvo	0
Minguet Alain, vpj.	2	Pitko Jarno	9
Dannenberg Alia	16	Reijonen Juha-Pekka	1
Kainulainen Antti	16	Päivinen Marja Leena	1
Sallinen Sari	16	Mantsinen Iiris	0
Tielinen Ari	17	Heinonen Sanna	0
Viiri Heli	15	Karttunen Eeva	2

Tarkastuslautakunta on vuoden aikana perehtynyt suunnitelmansa mukaisesti toimialoihin seuraamalla päätöksiä, kuulemalla kaupungin luottamushenkilö- ja viranhaltijajohtoa ja toimialojen edustajia. Suunnitelman mukaisen toiminnan lisäksi tarkastuslautakunta on vuoden 2016 aikana selvittänyt ja arvioinut muita esille nousseita asioita. Tarkastuslautakunta antoi marraskuun valtuuston kokouksessa arviointikertomuksen hankinnoista.

Vuoden 2016 arviointia varten tarkastuslautakunta kokoontui 17 kertaa. Jäsenten kesken on sovittu lautakuntien päätösten/pöytäkirjojen seurantavastuusta.

Tarkastuslautakunta sai viisi ja sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alueen tarkastamisen

toimikunta viisi suullista selvitystä. Lautakunta sai 17 ja sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alueen tarkastamisen toimikunta yhden kirjallisen selvityksen. Selvityksiä saatiin yhteensä 28 aihepiiristä.

Tarkastuslautakunnan arviointi perustuu kaupunginvaltuuston hyväksymään vuoden 2016 talousarvioon, kaupunginhallituksen hyväksymään tilinpäätökseen, tilintarkastajan tarkastusraportteihin, tilintarkastuskertomukseen sekä lautakunnan em. selvitysten yhteydessä hankkimiin selvityksiin ja havaintoihin.

Kaupunginvaltuuston valitsemana tilintarkastajana on toiminut JHTT -yhteisö BDO Auditor Oy, vastuunalaisena tilintarkastajana Johanna Mäkelä JHT, HT ja Ari Lehto JHT, KHT 31.10.2016 alkaen.

2. EDELLISEN VUODEN ARVIOINTIKERTOMUKSEN JOHDOSTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

Tarkastuslautakunta toteaa, että vuoden 2015 arviointikertomuksen johdosta annetut vastineet vastaavat pääosin hyvin siihen, mitä tarkastuslautakunta on arvioissaan esittänyt.

- Kaupunginhallitukselta ei ole saatu vastinetta arviointikertomukseen.
- Sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alueen tarkastamisen toimikunnan esittämien havaintojen perusteella Sosiaali- ja terveyskeskuksen vastineessa todetaan: "Sosiaali- ja terveyskeskuksella ei ole tiedossa minkälainen sopimus Mediatrixista on tehty, eikä sitä pyynnöistä huolimatta ole saatu nähtäväksi." Mediatrixin toimivuudesta suhteessa sosiaali- ja terveyskeskukseen on vastuussa Pohjois-Karjalan Tietotekniikkakeskus Oy. Sama koskee myös muiden toimialojen tietojärjestelmäsopimuksia. Asiatarkastuksessa ja laskuja hyväksyttäessä tulee aina olla käytettävissä asiakirjat, joista selviää laskutusperusteet. Tämä koskee koko konsernia. Joensuun kaupunki ja sen eri yksiköt ovat sopimussuhteessa Pohjois-Karjalan Tietotekniikkakeskus Oy:n, jolloin yhtiön ja kaupungin yksiköiden väliset sopimukset pitää olla kunnossa. Kodin ulkopuolelle sijoitetut lapset: Sosiaali- ja terveyskeskuksen vastineessa on selvitetty lastensuojelun sijoitukset. Tarkastuslautakunta katsoo, että tämä olisi voitu esittää tilinpäätöksessä.
- Vapaa-aikalautakunta: Tarkastuslautakunnan arviossa todettiin, että talousarvion laadinnassa tulee ottaa huomioon tulevat tapahtumat ja tarvittavat ylitysoikeudet tulee hakea tilivuoden aikana. Vapaa-aikalautakunta: "Talousarvion ylityksestä neuvoteltiin talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden 2015 mukaisesti tilaajan kanssa. Neuvottelun lopputulos oli, että talousarviomuutos ei ole tarpeen." Tarkastuslautakunta toteaa, että menettely talousarvion ylityksessä ei ole kaupungin talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukainen: " Talouden toteutumista on arvioitava kokonaisuutena. Mikäli talousarvio uhkaa ylittyä, on ryhdyttävä toimenpiteisiin talousarviossa pysymiseksi. Ennen talousarviomuutosesityksen esittämistä on käytävä viranhaltijatasolla tilaaja-tuottaja - neuvottelu ja etsittävä säästöjä ko. tulosalueen tai hallintokunnan sisäältä.

Talousarviomuutosesitys on valmisteltava lautakunnan hyväksymällä talousarvion sitovuustasolla. Muutosesityksen yhteydessä on arvioitava myös tilauksen toteutumista ja esitettävä niihin tarpeelliset muutokset. Kaupunginhallitus ei esitä toimintakatteen heikentämistä koskevaa asiaa valtuustolle, mikäli hallintokunnalla on kaupunginhallituksen käsityksen mukaan ollut mahdollisuus pysyä valtuuston hyväksymässä talousarviossa omilla päätöksillään."

Tarkastuslautakunta toteaa lopuksi, että vastineet on esitetty positiivisessa hengessä ja arvioinneissa esitettyjä asioita on lähdetty kiitettävästi toteuttamaan.

3. ARVIO VALTUUSTON ASETTAMIEN TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISESTA

KAUPUNKISTRATEGIA

Visio ja strategian kokonaisuus

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 17.6.2013 kaupungin strategisen suunnitelman "Rajaton tulevaisuus". Strategian vision mukaan Joensuu on ihmisen kokoinen ja yrityksen ystävä – elinvoimainen karjalainen kaupunki vailla rajoja.

Hyväksytyyn strategiaan mukaan strategian ajantasaisuutta tarkastellaan valtuustokauden puolivälissä. Tämä tarkastelu on tehty keväällä 2015 ja kaupunginvaltuusto on hyväksynyt strategian päivityksen 25.5.2015 (§ 61). Strategiapäivitys perustuu valtuustoseminaarissa tehtyyn työryhmätyöskentelyyn, jonka pohjalta on täsmennetty ja täydennetty voimassa olevaa strategiaa nostamalla esiin ne linjaukset ja toimenpiteet, joiden toteuttamista pidetään tärkeimpinä vuosina 2015 – 2017.

Hyväksytyssä strategiassa on 16 strategista päämäärää, joista neljä on luokiteltu kriittisimmiksi: yritysystävällisyys ja työllisyys, vetovoima, hyvinvointia edistävä ympäristö sekä toimintatapojen ja tuotannon uusiminen.

Päämääriä yhdistää neljä teemaa:

- elinvoima ja kestävä kasvu
- kaupunkirakenne ja ympäristö
- toimivat ja uusiutuvat palvelut
- konsernijohtaminen ja talous.

Strategisia päämääriä ja teemoja ei muutettu strategian päivityksessä. Strategiapäivityksessä esillä olevia painopisteitä ovat mm. yritysystävällisyys, kasvusopimus biotalouden veturiksi, symmetrisen kaupungin rakentaminen ja sote-palvelujen järjestäminen maakunnallisena yksikkönä. Kaupunginhallituksen käsittelyssä (18.5.2015 § 222) strategiapäivitykseen on lisätty Mehtimäen alueen kehittämistä koskeva tarkennus.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Strategisten tavoitteiden asetannassa on tapahtunut parannusta. Tavoitteet on pääosin saavutettu.

3.1. Strategian ja palveluohjelmien talousarviovuoden tavoitteiden toteutuminen (Tilinpäätös kohta 6.1)

Kaupungin päästrategiaa toteutetaan strategian toteuttamisohjelmilla ja talousarviolla. Keskeisiä toteuttamisohjelmia ovat lasten ja nuorten, työikäisten ja ikääntyvien palveluohjelmat sekä kaupunkirakenneohjelma, joissa kaikissa on määriteltyinä strategiasta johdetut tavoitteet, aikataulut ja mittarit.

Palveluohjelmien ja kaupunkirakenneohjelman tavoitteet esitetään talousarviossa ja tilinpäätöksessä kootusti, vaikka tavoitteet ja toimenpiteet kohdistuvat eri toimialoille. Toimialojen toiminnalliset tavoitteet ovat tuotannon kehittämistä koskevia tavoitteita, jotka tukevat palveluohjelmien tavoitteiden toteutumista.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Kuten vuonna 2015, tavoitteet esitetään talousarviossa ja tilinpäätöksessä kootusti, vaikka tavoitteet kohdentuvat toimialoille. Suurin osa esitetyistä tavoitteista/mittareista on sosiaali- ja terveystoimen tai teknisen toimen (kaupunkirakennelautakunta) tavoitteita. Kaikkien kaupungin toimialojen linkittyminen strategian toteuttamiseen jää vajaaksi tai on edelleen sote-voittoista.

PALVELUOHJELMILLE ASETETTujen TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

1) Lasten ja nuorten palveluohjelma

Kehittämishanke: Lasten ja nuorten varhaisen tuen palvelut /kehittämishanke

Tavoitteet:

- Pilotoidaan hyvinvointiaseman moniammatillista toimintamallia alueella Utra-Rantakylä-Mutala-Siihtala
- Pilotoidaan nuorten palvelukeskuksen moniammatillista toimintamallia
- Hyvinvointiaseman lasten ja perheiden aluetiimissä sekä nuorten palvelukeskuksessa kokeillaan asiakasvastaavaa sekä lapsen tai nuoren erilaisten palvelusuunnitelmien yhdistämistä
- Kummankin pilotin kokemusten pohjalta tehdään esitykset jatkokehittämiseen.
 - o hankkeen kuvauksen mukaan hankkeessa ovat mukana kaikki palvelukeskukset ja etenkin lapsiin, nuoriin ja perheisiin liittyvät varhaisen ja raskaan tuen palvelut. Pää tavoitteena on ehkäistä raskaan tuen palvelujen tarvetta ja varmistaa resurssien tehokas käyttö varhaiseen tukeen.
 - o ”tehdään paras mahdollinen lasten, nuorten ja lapsiperheiden tuen palvelujen toimintamalli muuttuvaan toimintaympäristöön”. Suunnittelun keskiössä lapsiperhepalvelukeskus ja sen aluetiimit sekä nuorten palvelujen keskus.

Kärkihankkeelle ”Lasten ja nuorten varhaisen tuen palvelut tukemaan yleisiä palveluja” asetetun tavoitteen arviointi:

- Mittareina ennaltaehkäisevien ja varhaisen tuen palveluiden kustannukset yhteensä, lastensuojelun kustannukset, erikoissairaanhoidon kustannukset ja kustannukset yhteensä ja kodin ulkopuolelle pitkäaikaisesti sijoitettujen lukumäärä (hoitopäivät).

2) Työikäisten palvelut palveluohjelma - Kehitysvammaisten palvelujen organisointi
Kärkihanke: Kehitysvammaisten asumispalveluiden avopainotteisuuden edistäminen

Toiminnalliset tavoitteet:

- Pysyvän laitosasumisen vähentäminen
- Kehitysvammaisten oman päivä- ja työtoiminnan kehittäminen
 - Majakan uudet päivä- ja työtoimintatilat (Utra)
 - Nuorten päivätoiminnan kehittäminen (Nupa)
- Lasten ja nuorten tilapäisen viikonloppuhoidon kehittäminen omana toimintana.

Mittarit:

- Hoitopäivien määrä ja kustannukset
- Majakan uusien tilojen suunnitelma valmis ja toiminnan aloittaminen – aloitettu
- Päivätoiminnan ryhmien määrätavoite 2 – toteutui 3
- Hoitopäivät oma toiminta: tavoite 150 – toteutui 149.

Kärkihankkeelle ”Kehitysvammaisten avopalvelujen vahvistaminen ja laitoshoidon purku” asetetun tavoitteen arviointi:

Mittareina kustannukset, kustannukset kehitysvammaista kohden ja käytössä olevat laitoshoidon paikat (lyhyt ja pitkäaikainen hoito) sekä tuetun asumisen asiakkaat.

3) Ikääntyvien palveluohjelma

Kärkihanke: Ikäihmisten palvelujen ja hoidon oikea-aikaisuus

Toiminnallinen tavoite:

- Hoitoketju toimii ja palvelut vastaavat asiakkaan tarpeita ja ovat oikea-aikaisia
 - Kotona asumisen edistäminen
 - Erikoissairaanhoidon jonopäiviä ei tule
 - Erikoissairaanhoidon kustannukset alenevat
 - Pitkäaikaisen laitoshoidon peittävyys laskee yli 75 -vuotiailla
 - Määritellään ja seurataan säännöllisten palvelujen piirissä olevien suhteellinen osuus ko. ikäryhmästä

Mittarit:

- Omassa kodissa asuvien määrä
- Hoitoketjun kustannukset ikäihmistä kohden
- Jonopäivät
- Peittävyysmittareita omaishoito, kotihoito, tehostettu palveluasuminen, laitushoito
- Säännöllisten palvelujen piirissä olevat yli 75-vuotiaat ko. ikäryhmästä.

Kärkihankkeelle ”Ikäihmisten palvelujen ja hoidon oikea-aikaisuus (sote)” asetettujen tavoitteiden arviointi

Mittareina on käytetty hoidon ja hoivan sekä erikoissairaanhoidon kustannuksia, hoito ja hoiva ikäihmistä kohden, kotona asuvien ikäihmisten osuutta ja pitkäaikaisessa hoidossa olevien ikäihmisten lukumäärää. Taloudellisia tavoitteita ei aivan saavutettu. Sen sijaan kotona asuvien ikäihmisten osuus oli 89,7 %, kun tavoite oli 89,3 % ja pitkäaikaisessa hoidossa olevien ikäihmisten toteuma oli 10,3 %, kun tavoitteena oli 10,7 %.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Euromääräisiä tavoitteita ei ole saavutettu ja hoitopäivien osalta toteuma oli 220 kun tavoite oli 215. Edellisenä vuonna toteuma jäi 173:een.

Tavoitteiksi asetetut pilotoinnit on toteutettu.

Ennaltaehkäisevien ja varhaisen tuen palveluiden kustannusten laskentatapaa ei ole edelleenkään avattu, eli ei voida varmistaa sisältävätkö nämä vain esim. sosiaali- ja terveystoimen kustannukset vai myös muiden tulosalueiden kustannukset.

Tavoitteet on saavutettu pääosin.

Tavoitetta esitettäessä tulee selventää, pyritäänkö tavoitearvon ylittämiseen vai alittamiseen.

Palveluohjelma: Kaupunkirakenneohjelma

Kehittämishanke: Symmetrinen kaupunki

Tavoitteet:

- Hankekokonaisuutta viedään eteenpäin toimenpideohjelman mukaisesti. Asemanseudun asemakaavoitus etenee.
 - o Alueen kehittäminen sisällytetään kasvusopimuksen jatkona tehtävään sopimukseen valtion kanssa. Maanomistajien kanssa tehdään maankäytösopimukset kustannusten ja hyötyjen jakamisesta.
 - o Ratapihan parannushanketta edistetään käytettävissä olevin keinoin.
 - o Siltojen ympäristön viihtyisyyttä parannetaan.

Tavoitteet toteutuivat osittain, asemakaavamuutoksista päätetään 2017.

Kehittämishanke: Tasapainoinen ja vaihtoehtoja tarjoava kaupunkirakenne

Tavoitteet:

- Tonttien luovutusohjelmassa on tarjolla tontteja useista eri suunnista, mutta uusia avauksia tehdään hallitusti
- Papinkankaan työpaikka-alueen asemakaava on hyväksytty, ensimmäisen vaiheen toteuttamistoimet suunniteltu ja alueen markkinointi käynnistetty
- Täydennysrakentamishankkeen valmistuu vuoden 2016 aikana. Täydennysrakentamista tukevia asemakaavatöitä on käynnissä
- Vanhojen asemakaavojen uudistaminen jatkuu Heinävaarassa, Enossa ja Uimaharjussa.

Tavoitteet ovat pääosin toteutuneet, täydennysrakentamishankkeen laatiminen on käynnissä, päätökset keväällä 2017.

Kehittämishanke: Maankäytön toteuttamishjelmatyötä (MATO-20) kehitetään edelleen

Tavoitteet:

- Laaditaan palveluverkkosuunnitelmaan sisältyvä 10-vuotinen investointisuunnitelma, jossa esitetään sekä yleisten alueiden että toimitilojen investoinnit
- MATO-20 -ohjelman laatiminen vuosittain on vakiintunut toimintatapa. Ohjelman sisältöä yksinkertaistetaan ja laatimistapaa sujuvoitetaan. Investointisuunnitelma ja MATO-20 -ohjelma sovitetaan yhteen.
- MATO-20 -ohjelman uutena painopisteenä on täydennysrakentamisen ohjelmointi vuonna 2016.

Toteumatietojen mukaan Yhdyskuntatekniikan 10-vuotissuunnitelma ja liikuntapaikkasuunnitelma on tehty ja sovitettu samaan ohjelmaan. Toimitilainvestointien osalta työ eteni hieman, mutta kokonaisuuden yhteensovittaminen ei toteutunut. Kaupunginhallitus on hyväksynyt MATO-ohjelman 5.9.2016. Täydennysrakentamisen sovittaminen MATO-ohjelmaan siirtyy tuleville vuosille, koska ohjelma valmistuu vuonna 2017.

Kehittämishanke: Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen

Tavoitteet:

- Laaditaan kantakaupungin ja muiden taajamien pyöräreittiverkon yleissuunnitelma. Jatketaan pyöräilyn reittipuutteiden poistamista.
- Toripysäköintilaitoksen toteutuksen selvittyä laaditaan keskustan pyöräpysäköinnin yksityiskohtainen suunnitelma ja aikataulutetaan sen toteutus yhdessä torin ja sen ympäristön pintarakenteiden toteutuksen kanssa.

Kehittämishanke: Kaupunkikeskus

Tavoitteet:

- Toripysäköintilaitoksen yksityisrahoitteista toteuttamista koskeva selvitys valmistuu viimeistään kesäkuussa 2016
- Laaditaan tarvittavat tarkennukset torin ja sen ympäristön pintarakenteita, toteutusta ja linja-autopysäkkejä koskeviin suunnitelmiin keskustan osayleiskaavan ja liikennesuunnitelman (2012) puitteissa.
- Jatketaan keskustan liikennesuunnitelman mukaisten toimien suunnittelua ja toteutusta
- Ohjelmoidaan kaupunkikeskukseen kohdistuvat toimenpiteet osana Symmetrisen kaupungin toteuttamisen toimintaohjelmaa.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tavoitteet ovat pääosin toteutuneet.

Kaupunkirakenneohjelman tavoitteissa ei ole määrällisiä tai taloudellisia mittareita.

Toiminnalliset tavoitteet ovat luonteeltaan suuntaa-antavia tai toivetilaa kuvaavia ja nämä ovat toteutuneet.

3.2. Joensuun kaupungin talouden kehitys vuonna 2016

Joensuun kaupungin vuoden 2016 talousarvio oli laadittu peruskaupungin osalta 5,8 milj. euroa alijäämäiseksi. Liikelaitokset ja rahastot huomioiden talousarvio oli 0,6 milj. euroa ylijäämäinen.

Talousarvioon tehtiin vuoden aikana muutoksia, joiden nettovaikutus vuosikatteeseen ja tilikauden tulokseen oli -2,0 milj. euroa. Peruskaupungin osalta talousarvio oli muutosten jälkeen 7,9 milj. euroa alijäämäinen. Liikelaitokset ja rahastot huomioiden alijäämä muutetussa talousarviossa oli 1,4 milj. euroa.

Tilikauden tulos muodostui talousarviossa arvioitua paremmaksi, mutta heikkeni edellisvuoteen nähden 2,5 milj. euroa. Liikelaitokset ja rahastot huomioiden se oli 0,9 milj. euroa alijäämäinen. Tilinpäätössiirtojen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 1,3 milj. euroa.

Peruskaupunki:

Käyttötalous toteutui kokonaisuutena 0,8 milj. euroa talousarviota pienempänä. Tilikauden tulos, - 4,0 milj. euroa, oli 3,8 milj. euroa talousarviossa arvioitua parempi. Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävien tilinpäätössiirtojen jälkeen tilikauden alijäämäksi peruskaupungissa muodostuu 2,5 milj. euroa.

Käyttötalouden parempaa toteumaa selittävät erityisesti arvioitua suuremmat myyntivoitot sekä konsernihallinnon, kaupunkirakennelautakunnan, päivähoitopalveluiden ja liiketoiminnan johtokunnan hyvä kehitys suhteessa talousarvioon. Lisäksi koko kaupungin tasolla käyttötalouden toteutuma paransi kilpailukykysovimukseen perustuva lomarahan leikkaus, joka pienensi lomapalkkavelkaa noin 1,8 milj. euroa. Talousarvioylityksistä merkittävin kohdistui sosiaali- ja terveystoimeen. Sosiaali- ja terveyslautakunnan tulosalueiden 500 - 570 talousarvioylitys oli noin 3,67 milj. euroa ja Joensuun maksuosuus ylittyi noin 3 milj. euroa. Koulutuspalveluiden toimintakate ylittyi muutettuun talousarvioon nähden 1 051 884 euroa (edellisenä vuonna ylitys oli 229 890 euroa).

Työllistämisen tulosalueella talousarvio ylittyi noin 0,27 milj. euroa.

Liikelaitokset ja rahastot:

Joensuun Vesi -liikelaitoksen tilikauden ylijäämä oli 3,18 milj. euroa (talousarviossa ylijäämä oli 2,50 milj. euroa).

Pohjois-Karjalan pelastuslaitos -liikelaitoksen alijäämä oli 2,31 milj. euroa (ed. vuonna ylijäämää 0,7 milj. euroa), talousarviossa alijäämä 0,1 milj. euroa. Merkittävin syy isoon muutokseen oli vuosilta 2007 - 2016 kertyneiden ylijäämien palautus yhteistyösopimuksen kunnille, jotka kirjattiin liikelaitoksen tuloslaskelmaan maksuosuuksien vähennykseksi.

Joensuun Työterveys -liikelaitoksen alijäämä oli 0,018 milj. euroa (ed. vuonna 0,064 milj. euroa). (TA- ylijäämää 0,05 milj. euroa).

Tulevaisuusrahaston tilikauden 2016 ylijäämä oli 2,4 milj. euroa (edellisenä vuonna 2,3 milj. euroa) ja elinkeinorahaston ylijäämä oli 0,55 milj. euroa (edellisenä vuonna 0,68 milj. euroa).

Rahastojen talousarviossa tilikauden ylijäämä oli 4,0 milj. euroa ja toteuma oli 2,96 milj. euroa.

Joensuun kaupungin toimintakatteen kasvu oli noin 3,5 % (edellinen vuosi 4,0 %). Koko kaupungin toimintakate oli -377,8 milj. euroa vuonna 2016. Muutetun talousarvion mukainen koko kaupungin toimintakate oli -376,3 milj. euroa. Toteuma oli 1,5 milj. euroa heikompi.

Verotulojen kasvu edellisvuoteen verrattuna oli 0,3 milj. euroa kasvuprosentin ollessa 0,1 %. Toteuma oli 0,3 milj. euroa enemmän kuin talousarviossa. Kunnallisveroja kertyi 0,35 milj. euroa vähemmän ja kiinteistöveroja 0,53 milj. euroa vähemmän kuin talousarviossa oli arvioitu. Yhteisöverokertymä ylitti talousarvion 0,13 milj. eurolla.

Vuoden 2016 talouden toteuma heikkeni jonkin verran edellisiin vuosiin verrattuna. Vuosikate (28,7 milj. euroa) ei aivan riittänyt kattamaan poistoja ja arvonalentumisia (29,6 milj. euroa). Tilikauden tulos oli noin -0,9 milj. euroa. Tilinpäätössiirtojen jälkeen ylijäämää jäi 1,3 milj. euroa. Taseessa kertynyttä ylijäämää on noin 27,6 milj. euroa vuoden 2016 tilinpäätöksen jälkeen.

Joensuun kaupungin taloudellista asemaa voidaan kuvata sekä kaupungin että kaupunkikonsernin näkökulmasta seuraavaan taulukkoon otettujen keskeisten tulos- ja rahoituslaskelman ja taseen tunnuslukujen avulla:

	Joensuu 2016	*Muutos		Konserni 2016	*Muutos	
		Joensuu 2015	Joensuu 2015-2016		Konserni 2015	Konserni 2015-2016
Toimintatuotot/toimintakulut %	32,4	32,9	-1,5	43,7	43,7	0,0
Vuosikate/poistot %	96,8	105,7	-8,4	108,4	111,0	-2,3
Vuosikate/asukas, €	377,8	378,9	-0,3	771,2	748,0	3,1
Investointien tulorahoitus %	53,8	63,6	-15,4	70,8	72,5	-2,3
Kassan riittävyys, pv	47,6	48,7	-2,3	54,7	52,3	4,6
Omavaraisuusaste %	56,6	59,5	-4,9	40,6	42,0	-3,3
Suhteellinen velkaantuneisuus %	44,4	40,2	10,4	70,2	67,1	4,6
Kertynyt ali-/ylijäämä, €/asukas	363,5	347,3	4,7	841,3	798,0	5,4
Lainat, €/asukas	2421,5	2006,3	20,7	5561,4	5146,0	8,1

Tunnuslukuvertailua vuoden 2016 tilinpäätöksiin

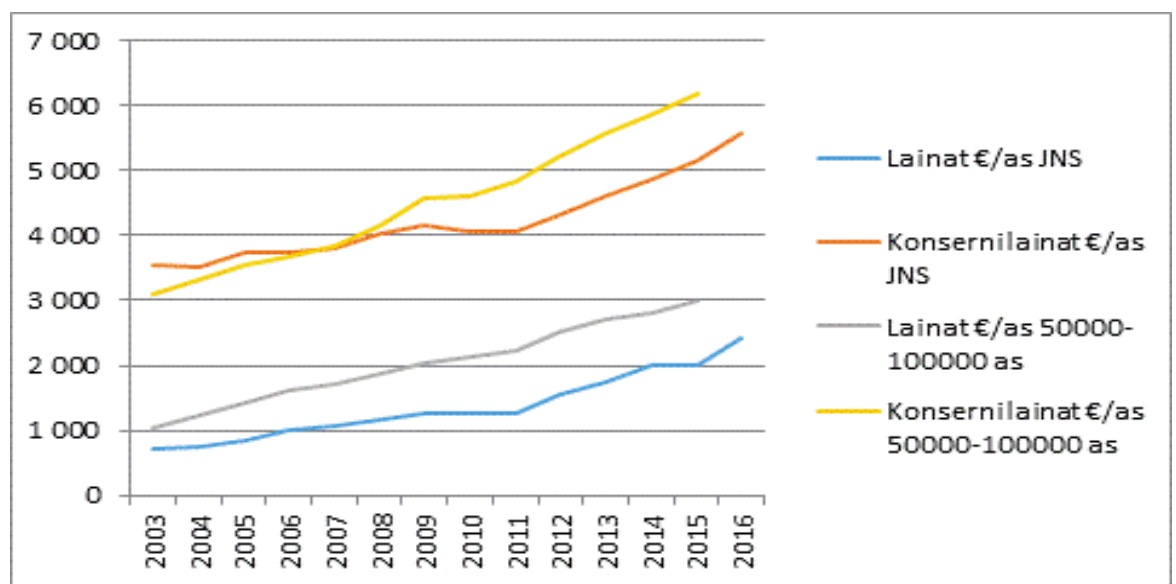
Tunnusluku	Joensuu	Hämeenlinna	Imatra	Kouvola	Kuopio	Lahti	Lappeenranta	Mikkeli
Vero-% (v. 2017)	20,5	20,75	20	20,75	20,5	20,25	21	20,5
Vero-% (v. 2016)	20,5	20,5	20	20,75	20,5	20,25	21	20
Verotulot €/asukas	3457	4051	3877	4000	3798	3763	4073	3645
Vuosikate €/asukas	377,8	202	519	289	391	324	369	350
Vuosikate %/poistoista	96,8	79	152,31	120,6	86,3	78,3	114,9	111
Investointien tulorahoitus %	53,8	43,5	45,9	92,7	78,4	61,3	85,9	70,1
Lainat €/asukas	2421,5	3399	2222	2141	2783	6236	2690	4000
Konsernilainat €/asukas	5561,4	6308	7117	3914	8024	8289	7146	8752
Omavaraisuusaste - %	56,6	54,6	61,4	54,8	56,3	40,9	52,1	46,2
Omavaraisuusaste - % -Konserni	40,6	41,5	34,7	41,7	28	32,8	29	33,3
Suhteellinen velkaantuneisuus - %	44,4	61,9	46,5	44,5	50,9	108,2	56,5	62,2
Suhteellinen velkaantuneisuus - %/konserni	70,2	85,8	74,8	59,3	92	96	87,9	98,1
Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas	363,5	-71	2139	57	984	1156	829	147
Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas - Konserni	841,3	77	1749	224	-140	1107	958,5	1184
Asukasmäärä 31.12.2016	75 881	67 850	27 517	85 231	112 980	119 377	72 773	54 494

Rahoituslaskelman investointimenot olivat 54,1 milj. euroa vuonna 2016. Rahoitusosuuksien (0,8 milj. euroa) ja pysyvien vastaavien luovutustulojen (6,2 milj. euroa) jälkeen nettoinvestointimenot olivat 47,1 milj. euroa (ed. vuonna 38,4 milj. euroa). Pitkäaikaisen lainan määrä kasvoi 18,4 milj. euroa (vuonna 2015 väheni 0,7 milj. euroa). Lyhytaikaiset lainat lisääntyivät 13,7 milj. euroa. Vuonna 2016 merkittäviä investointeja ei pystytty rahoittamaan ilman lainanottoa. Lainamäärä per asukas kasvoi edellisvuodesta 20,7 % ja oli 2421,5 €/asukas. Vuoden 2016 ylijäämäinen tulos lisäsi edelleen taseesta laskettavaa kertyneen ylijäämän määrää.

Konsernissa vuosikatteella on pystytty kattamaan poistot. Koko konsernin omavaraisuusaste (40,6) on heikompi kuin itse emokaupungissa (56,6). Suhteellinen velkaantuneisuus on konsernissa tasolla 70,2 % kun emokaupungissa se on 44,4 %.

Seuraavassa kaaviossa esitetään Joensuun kaupungin sekä kaupunkikonsernin lainakantojen kehitys euroa/asukas vuodesta 2003 lähtien. Verrokkina on käytetty 50 001 – 100 000 asukkaan kaupunkien keskiarvoa. Verrokkien tietoja vuoden 2016 tilinpäätöksistä ei ole ollut käytettävissä.

Sekä Joensuun kaupunki että kaupunkikonserni ovat pysyneet viime vuosina verrokkiryhmässä keskiarvon alapuolella.

Joensuun taloudellisen aseman arviointi suhteessa kriisikuntamittareihin

Kuudesta kriisikuntakriteeristä keskeisin muuttuja on taseeseen kertynyt alijäämä. Kunta voidaan nimetä pelkästään sen perusteella kriisikunnaksi, jos kertynyttä alijäämää on ollut edellisenä vuotena yli 1 000 euroa ja sitä edellisenä vuotena yli 500 euroa asukasta kohden. Toinen tapa päätyä kriisikunnaksi on se, että kaikkien kuuden kriteerin raja-arvot täyttyvät seuraavasti:

Kriteeri	Raja-arvo	Joensuu 2016	Joensuu 2015
1. Kunnan vuosikate on ilman kuntien valtionosuuslain mukaan myönnettyä harkinnanvaraista rahoitusavustusta negatiivinen		Ei	Ei
2. Kunnan asukasta kohti laskettu lainamäärä ylittää kaikkien kuntien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla	2835 vuonna 2015	2421,50	2006,30
3. Kunnan taseessa on kertynyttä alijäämää		Ei	Ei
4. Kunnan tuloveroprosentti on vähintään 0,5 yksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti	19,87 vuonna 2016	20,5	20,5
5. Kunnan omavaraisuusaste on alle 50 prosenttia	50 %	56,6 %	59,5 %
6. Kunnan suhteellinen velkaantuneisuus on vähintään 50 prosenttia	50 %	44,4 %	40,2 %

Vielä vuoden 2016 osalta sovellettavien raja-arvojen vertailu osoittaa, että raja-arvo ylittyy vain kunnan tuloveroprosentin kohdalla.

Uuden kuntalain mukaiset vuodesta 2017 alkaen sovellettavat kriteerit ovat seuraavat:

- 1) kuntakonsernin vuosikate on ilman kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 30 §:n mukaan myönnettyä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta negatiivinen;
- 2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
- 3) asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla;
- 4) kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia.

Edellä tarkoitettujen tunnuslukujen raja-arvot lasketaan vuosittain Tilastokeskuksen ylläpitämistä konsernitilinpäätösten tiedoista. Tunnuslukujen laskentaperusteina käytetään Tilastokeskuksen käyttämiä laskentaperusteita ja kunnan vahvistamaa tuloveroprosenttia.

Vuotta 2017 tarkasteltaessa on syytä huomata, että tunnuslukuina käytetään tuloveroprosenttia lukuun ottamatta konsernin lukuja, jolloin tilanne edellä esitettyyn taulukkoon verrattuna voi muuttua.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Joensuun kaupungin lainakanta asukasta kohti on verrokkien joukossa kolmanneksi alhaisin.

Konsernilainoissa sijoitus on toiseksi alhaisin. Konsernin kertynyt ylijäämä on verrokkien joukossa keskimääräistä paremmalla puolella.

Lappeenranta kerää verotuloja eniten per asukas, myös veroprosentti on siellä suurin. Vastaavasti Joensuun verotulojen kertymä asukasta kohti on näiden verrokkien joukossa alhaisin.

Peruskaupungin velkaantuminen kasvoi 4,2 %-yksikköä. Peruskaupungin toimintakatteen kasvu on edelleen ongelma.

Kaupungin tulevien puskurivarojen tarpeeseen vaikuttavia epävarmuustekijöitä ovat mm. taloudellinen kehitys, työllisyys ja sote-uudistuksen onnistuminen.

Kaupungin kassaa on hoidettu esimerkillisesti pitäen kassaa optimaalisella tasolla; esimerkiksi miinuskorkoisella lyhytaikaisella luotoksella.

3.3. Toimintakertomuksessa raportoitujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

3.3.1. Kaupunginvaltuusto, TP 6.2

Vuoden 2013 alusta lukien Joensuun kaupungin hallinnon järjestäminen ja toiminnan sekä talouden ohjaaminen ovat perustuneet tilaaja-tuottaja -malliin. Tilaaja-tuottaja -toimintatapa on ohjausjärjestelmä, jossa vuosittaisessa talousarvioon sisältyvässä tilauksessa määritellään järjestettävien palvelujen laatu, määrä ja hinta. Talousarvion hyväksyy kaupunginvaltuusto. Tuottajan vastuulla on talousarvion ja tilauksen mukaisten palvelujen tuottaminen asiakaslähtöisesti ja kustannustehokkaasti.

Valtuusto on käsitellyt vuonna 2016 kokouksissaan 132 asiakohtaa (2015 vuonna 152), joista kaavapäätöksiä 14 kappaletta (2015 vuonna 31) ja vastauksia valtuustoaloitteisiin 7 kappaletta (2015 vuonna 23).

3.3.2. Kaupunginhallitus, TP 6.2.

Yleistä

Kaupunginhallituksen yksi tulosalueista on työllistäminen. Työllistämisen tulosalue sisältää työllistämisen palkkatuen, kaupungin maksuosuuden yli 300 päivää maksetusta ns. passiivisesta työmarkkinatuesta, koululaisten ja opiskelijoiden kesätyöllistämisen sekä henkilöstön sijoituspalvelut. Määrärahaa katetaan myös kuntakokeilun ja uuden 1.1.2015 toimintansa aloittaneen työllisyysyksikön toiminta- ja palkkakulut, työllistämiprojektien kaupungin rahoitusosuudet sekä yhdistyksille myönnettävät toimintatuet ja työllistämislisät.

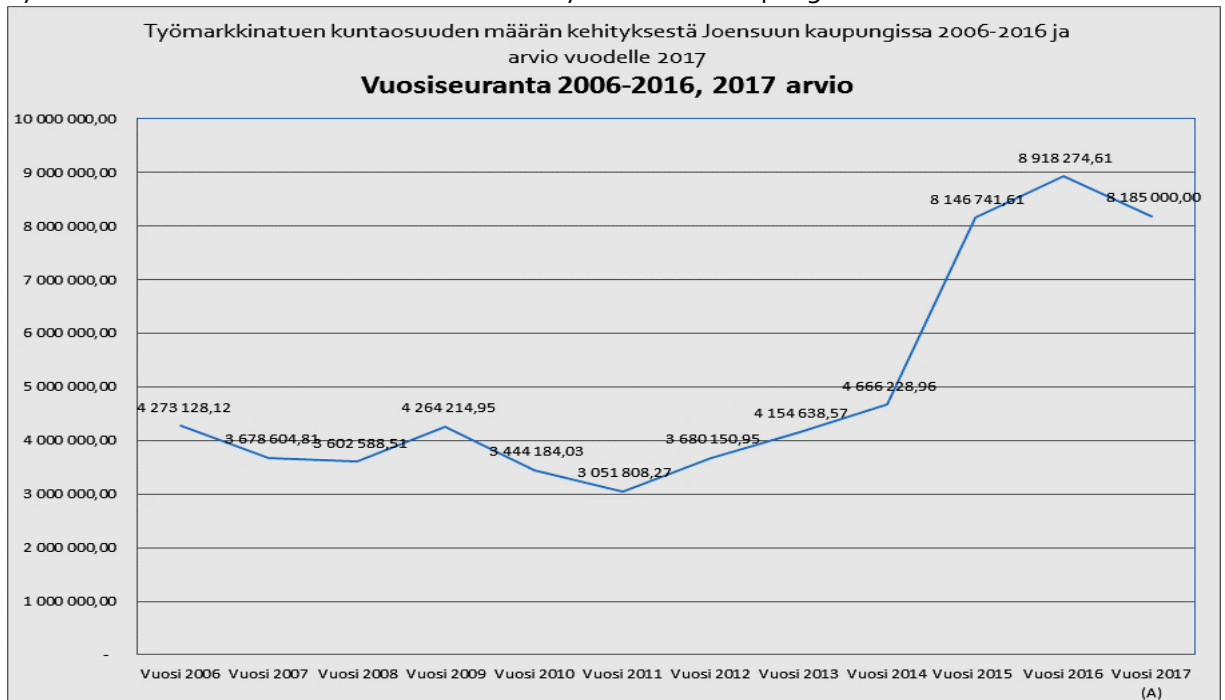
Työllistämistoiminnan tavoitteeksi vuodelle 2016 oli asetettu, että Kelan työmarkkinatuen laskutus on enintään 7,9 milj. euroa. Toteutuma oli 8,9 milj. euroa eli ylitystä alkuperäiseen budjettiin 1,0 milj. euroa. Syyskuun talousarviomuutoksessa kaupunginvaltuusto lisäsi määrärahaa 0,7 milj. eurolla, jolloin ylitys muutettuun talousarvioon nähden oli 0,3 milj. euroa. Työllisyystilanne heikkeni vuoden 2016 aikana ja pitkäaikaistyöttömien ja työmarkkinatukilaskulla olevien henkilöiden määrä kasvoi. Joulukuussa 2016 työmarkkinatukilaskulla oli 1915 henkilöä kun vuotta aiemmin vastaava lukumäärä oli 1721.

Työmarkkinatuen kuntaosuutta maksetaan *KELA:lle* 300 päivän työttömyyden jälkeen 50 prosenttia ja 1000 päivän jälkeen 70 prosenttia.

Vuoden 2016 maksettu työmarkkinatuen kuntaosuus muodostui seuraavasti Kelan tilastojen perusteella:

	Saajat	Kunnan osuus €
Yli 1000 pv	1 068	4 022 839
500 - 999	1 467	2 951 137
300 - 499	1 371	1 934 589

Työmarkkinatuen kuntaosuuden määrän kehitys Joensuun kaupungissa:

(Lähde: Joensuun kaupungin henkilöstöyksikkö, työllistämispalvelut)

Myös nuorten työttömyyden vähentäminen oli asetettu talousarviossa tavoitteeksi, mutta määrä on lisääntynyt toimenpiteistä huolimatta.

Nuorten työttömien määrä, Joensuu	31.1.2016	31.12.2016
Alle 20-vuotiaat	166	299
Alle 25-vuotiaat	1081	1149

Pitkäaikaistyöttömiä oli vuoden lopussa 2154 (vuoden 2015 lopussa 1835)

(Lähde: Pohjois-Karjalan ELY-keskus, työllisyyskatsaukset)

Sisäinen valvonta

Kaupunginhallitus vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä. Toimintakertomukseen sisältyvä selonteko antaa riittävän selvityksen sisäisen valvonnan järjestämisestä. Hallintokuntien suorittamaa sisäistä valvontaa seuraa ja täydentää sisäisen tarkastuksen yksikkö, joka toimii kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan alaisuudessa.

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet. Kuntalain 110 §:n mukaan valtuusto asettaa

talousarviossa toiminnalliset tavoitteet sekä niiden toteuttamista varten tarvittavat määrärahat. Sitovia toiminnallisia tavoitteita asetetaan tulosalueille ja liikelaitoksille. Yleisenä tavoitteiden asetannan periaatteena strategiassa esitellään yleiset ja laajat toiminnalliset tavoitteet, ja tulosalueiden kohdalla yksityiskohtaisemmat toiminnalliset tavoitteet. Toimielimiä sitovat ainoastaan talousarviossa kirjatut sitovat toiminnalliset tavoitteet ja talouden puolella toimintakate. Talousarviossa on mahdollista yksityiskohtaistenkin sitovien toiminnallisten tavoitteiden lisäksi esittää sitovia määrällisiä tavoitteita.

Henkilöstöraportti

Vuoden 2016 henkilöstöraportin mukaan asetetut tavoitteet mm. osa-alueilla monitahoinen osaamisen varmistaminen, ennakoiva henkilöstösuunnittelu ja hallittu rekrytointi sekä motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö asetetut tavoitteet on pääsääntöisesti saavutettu. Henkilötyövuosien määrä lisääntyi 50 vuodella.

Vakituisen henkilöstön keski-ikä oli 46,1 vuotta.

Henkilöstökoulutuksen päivien toteuma väheni edelliseen vuoteen verrattuna noin 900 päivää. Samaan aikaan kustannukset kuitenkin lisääntyivät reilulla 130 000 eurolla. Työttömyysvakuutusrahastolta haettiin koulutuskorvausta n. 143 000 euroa.

Rekrytointiohjetta on päivitetty siten, että määräaikaisten tehtävien täytössä huomioidaan korostuneesti työmarkkinatuen sekä nuorisotakuun piiriin kuuluvat henkilöt. Tämä menettely aloitettiin vuoden 2014 lopulla ja sitä kehitetään kokemusten myötä jatkuvasti.

Koko kaupungin tasolla sairauspäivien määrä tehtyä henkilötyövuotta kohden aleni hieman. Sairauspoissaolopäiviä per tehty henkilötyövuosi kertyi 14,7 kun edellisen vuoden luku oli 15,6.

Työmarkkinatuen kuntalaskutuksella olevien määrä on kasvanut vuoden aikana, samoin nuorisotyöttömyys on lisääntynyt.

Hankinnat ja investoinnit

Joensuun seudun hankintatoimen tavoitteet ja toteumat eivät avaudu lukijalle. Hankintatoimi perii 1,5 % komissiomaksun toimittajilta. Oletettavasti toimittajat lisäävät sen tarjousvaiheessa hintaan. Osa toimittajista jättää tästä syystä tarjouksen tekemättä.

Kaupunki on uudistanut vaateet **Areenan** vesikaton ja yläpohjarakenteiden korjaamisesta vuotohistorian dokumentoinnin pohjalta. Rakentajan selvitettävänä ovat korjausvaihtoehdot ja kustannukset.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Työttömyyden torjunnassa kaupunki ei ole onnistunut.

Tilinpäätöskirjan kohdassa, 150 Konsernihallinto, tavoitteiden määrittelyt ovat selkeitä ja mitattavia, toteumat on esitetty esimerkillisesti.

Hankintatoimen tavoitteet pitää laatia siten, että ne ovat mittavissa. Komissiomaksu ei ole tarkoituksen mukainen. Se voidaan korvata perimällä hankintatoimen palveluja käyttäviltä omakustanteinen korvaus palveluista.

3.3.3. Kaupunkirakennelautakunta, TP 6.2

Kaupunkirakennelautakunnan keskeisiä tehtäviä ovat kaavojen valmistelu ja tonttien luovutus sekä vastuu maa- ja vesialueiden, katujen, puistojen ja muiden yleisten alueiden hallinnasta, suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta.

Lautakunnan alainen joukkoliikennejaosto vastaa joukkoliikennelain tarkoittaman toimivaltaisen viranomaisen tehtävistä Joensuun, Kontiolahden ja Liperin alueella.

Vuoden 2016 talousarvion tavoitteet toteuttivat kaupungin ”Rajaton tulevaisuus” –strategiaa. Keskeiset toiminnalliset tavoitteet saavutettiin ja taloudelliset tavoitteet kokonaisuutena ovat toteutuneet talousarviota paremmin.

Tonttien kysyntä jatkui edelleen kohtuullisen hyvänä. Luovutettuja tontteja oli 118, mikä oli 8 tonttia vähemmän kuin vuonna 2015. Tonttien myynnille asetettu taloudellinen tavoite ylittyi kuten myös edellisenä vuonna ja tonttien myyntivoitot yhteensä olivat lähellä edellisvuoden tasoa eli noin 5,1 milj. euroa.

Kaikkiaan 17 asemakaavaa, asemakaavan muutosta tai ranta-asemakaavaa sai lainvoiman vuoden 2016 aikana. Asemakaavoilla ja asemakaavamuutoksilla lisättiin kerrosalaa kaikkiaan lähes 440 000 k-m² (ed. vuonna 73 000 k-m²). Kaavoituksella on pystytty vastaamaan rakentamisen ja tontinluovutuksen tarpeisiin sekä varautumaan tulevaisuuden tarpeisiin.

Investointiohjelman mukaiset rakentamishankkeet ovat valmistuneet lähes talousarviosuunnitelman mukaisina muutamia hankkeita lukuun ottamatta. Näistä merkittävin oli Raatekankaan eritasoliittymä, jonka toteutus siirtyi vuosille 2017 - 2018 valtion rahoituksen siirtymisen vuoksi.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Kaupunkirakennelautakunnan tulosalueella toiminnalliset tavoitteet on saavutettu.

3.3.4. Sosiaali- ja terveystoimen toteutuminen eri tulosalueilla, TP 6.2

Sosiaali- ja terveystoimen käyttötalouden talousarvio muodostuu tilaaja-tuottaja -toimintatavan takia kolmeen eri kohtaan budjetoiduista määrärahoista. Jokaisessa kohdassa on kuvaus tulosalueen toiminnasta sekä talousarvion toteumasta. Tarkastuslautakunnan

arviointikertomuksessa näitä arvioidaan selkeyden vuoksi vain tässä yhdessä kohdassa kokonaisuutena.

Tulosalue 192, Sote –yhteistoiminta-alueen maksuosuus

Tällä tulosalueella on Joensuun kaupungin osuus sosiaali- ja terveystalouksista yhteistoiminta-alueen tilaajajaostolle sekä ne sosiaali- ja terveystalouksien eläkemenoperusteiset maksut ja varhemaksut, jotka ovat muodostuneet ennen yhteistoiminta-alueen käynnistämistä.

Toimintakulujen toteuma on n. 237,5 milj. €. Talousarvio on ylittynyt n. 2,84 milj. €. Selvityksen mukaan suurimman osan ylityksestä, 2,1 milj. euroa on aiheuttanut erikoissairaanhoidon arvioitua suurempi laskutus. Muu ylitys aiheutui aikuissosiaalityön (suurimmalta osin perustoimeentulotuen menot), vammaispalveluiden sekä perhepalveluiden tilausten ylityksistä.

Sosiaali- ja terveystalouksien tilaajajaosto

Tulosalueen tulot koostuvat Joensuun, Outokummun ja Kontiolahden kuntien maksuosuuksista. Tulosalueen menomäärärahalla hankitaan palvelut tuottajalta.

Sitovuustasona valtuustoon nähden on toimintakate. Tilaajajaosto laskuttaa kunnilta sen mitä se maksaa palveluiden tuottamisesta sote-lautakunnalle. Näin tulosalueen toimintakate muodostuu nollassa.

Siun Sote kuntayhtymän perustamisen vuoksi sosiaali- ja terveystalouksien yhteistoiminta-alue purkautui vuoden 2016 lopussa.

Sosiaali- ja terveystalouksien lautakunta

Päihdepalvelujen kilpailuttaminen ja asiakassiirrot Siilaisen terveystaloukselle keskeytettiin Siun soten mielenterveys- ja päihderyhmän uuden strategisen suunnitelman myötä.

Lapsiperheiden kotipalvelun palveluseteli otettiin käyttöön keväällä 2016.

Hyvinvointiaseman toiminta käynnistyi Rantakylässä. Ensimmäiset kokemukset olivat myönteisiä. Palvelujen suurkäyttäjät voitiin paremmin ohjata sopiviin palveluihin. Eri ammattilaisten välinen yhteistyö syveni. Hyvinvointiasema-malli on hyvä tapa toimia Siun sotessa.

500 Hallinto- ja taloukspalvelut

Vuonna 2015 tehdyn selvityksen perusteella erityisasumisen välivuokraustoiminta siirrettiin pääosin tilakeskuksen ja asuntotoimen hoidettavaksi vuoden 2016 alkupuolella. Kehittämispalveluissa kokeiltiin IkäOte -hankkeessa kotihoidon alueella viittä erilaista hyvinvointiteknologista välinettä / laitetta ja niihin liittyvää palvelua, joista saatiin pääosin myönteisiä kokemuksia.

520 Terveyspalvelut

Vastaanottopalvelut Joensuussa ja Outokummussa ylittivät budjetin. Siilaisen huumekorvaushoidon aloittamisesta aiheutui kustannuksia joita ei ollut talousarviossa ja Enossa jouduttiin vielä alkuvuodesta käyttämään ostolääkäripalveluja. Joensuussa purettiin yli 4 400 potilaan jono kiireettömään hammashoittoon, jolloin välttyttiin AVI:n asettamalta 250 000 euron uhkasakolta.

Enon ja Uimaharjun ostopalvelulääkäreiden kuluja ei ollut budjetoitu.

Terveyspalveluiden toimintakate alittui talousarvioon nähden noin 339 000 euroa.

Suun terveydenhoidossa asiakasmäärä ylittyi edellisen vuoden tasosta Joensuussa ja Kontiolahdella. Outokummussa asiakasmäärä hieman väheni hammaslääkärivajeen takia. Joensuussa purettiin yli 4 400 potilaan jono kiireettömään hammashoittoon ja välttyttiin näin AVI:n asettamalta 250 000 euron uhkasakolta. Jonon purkaminen vaati uusia toimintamalleja ja myös ostopalveluhammaslääkäreiden käyttämistä. Rantakylän hammashoitolassa aloitettiin "suu kerralla kuntoon"- toimintamalli, jolla saatiin huomattavasti lisättyä hoidon tehokkuutta ja myös potilastyytyväisyyttä. Ostoista huolimatta budjetti alittui reilusti lisääntyneiden asiakasmaksujen ansiosta. Hammaslääkäritilanne alkoi pikku hiljaa kohentua Joensuussa ja Kontiolahdessa. Kontiolahdessa saatiin myös yli 6 kk jonottaneiden jono purettua ja budjetti myös alittui. Outokummussa asiakkaat saivat ajallaan hammashoitopalvelut ja myös budjetissa pysyttiin.

540 Erikoissairaanhoito

Erikoissairaanhoidossa toimintakulujen talousarvioylitys oli merkittävä, noin 3,4 milj. euroa. Tulojen ylittyessä noin 0,4 milj. eurolla kokonaisylitys toimintakatteessa oli 3,0 milj. euroa. Ylityksen varsinaisia syitä ei ole toimintakertomuksessa edelleenkään selvitetty.

550 Hoito- ja hoivapalvelut

Myös hoito- ja hoivapalveluiden talousarvio ylittyi, toimintakulujen ylitys oli noin 0,9 milj. euroa, tuottojen ylittyessä 0,07 milj. euroa nettoylitys jäi 0,8 milj. euroon (ed. vuonna 1,3 milj. euroa).

Toiminnan pääpaino oli hoitoketjujen sujuvassa toiminnassa, henkilöstön kuntoutumista edistävän työtavan parantamisessa sekä palvelurakenteen muuttamisessa pitkäaikaislaitoshoitoa vähentämällä ja akuuttihoitoa lisäämällä. Myös kotihoidon toiminnan tehostaminen oli tavoitteena.

Tilaukset alittuivat kaikissa kunnissa ja säästöjä saatiin aikaan monilla talouden tasapainottamisen toimenpiteillä Joensuussa. Hoitoketjut toimivat hyvin ja palvelurakennemuutokset saatiin tehtyä. Sairaalajaksojen keskipituudet lyhenivät edellisvuoteen verrattuna Kontiolahdella ja Outokummussa ja säilyivät aiemmalla tasolla Joensuun Siilaisilla. Kotihoidon asiakasmäärät kasvoivat kaikissa kunnissa ja Joensuussa henkilöstökuluja kasvatti sijaisten palkkaaminen.

570 Sosiaalipalvelut

Sosiaalipalvelujen kehittämistä uuden sosiaalihuoltolain mukaisesti jatkettiin samoin kuin Siun soten palvelupakettien työstämistä. Aikuissosiaalityössä valmistauduttiin perustoimeentulotuen siirtymiseen Kelan hoidettavaksi 2017 alusta. Työntekijävaihdosten vuoksi toimeentulotukipäätösten lakisääteisten määräaikojen noudattamisessa oli edelleen vaikeuksia ja siksi jouduttiin palkkaamaan lisähenkilökuntaa.

Sosiaalisen asumisen kilpailutus toteutettiin alkuvuonna 2016. Vammaispalveluissa palveluun hakeutuvien määrä kasvoi ja sosiaalityön ja palveluohjauksen asiakasmäärät ylittivät arviot.

Sosiaalipalveluiden muutettu talousarvio ylittyi noin 2,1 milj. euroa. Suurimmat ylitykset syntyivät Joensuun ja Kontiolahden perhepalveluissa, Joensuussa vammaispalveluiden ostopalveluissa sekä aikuissosiaalityössä ja perustoimeentulotuen kustannuksissa.

Kotihoidon välittömässä asiakastyössä taajama-alueilla on osin saavutettu 60 % tavoite, mutta haja-asutusalueella on jääty tavoitteen alle.

Perhepalveluissa sosiaalihuoltolain mukaisesti työssä painopiste siirtyi varhaiseen tukeen ja ehkäisevään lapsiperhetyöhön, asiakasmäärä kasvoi selvästi arvioitua enemmän. Sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut ovat ensisijaisia perheille annettavia palveluja ja niillä on tavoitettu myös uusia asiakkaita. Oikea-aikaisilla varhaisen tuen palveluilla, kuten kotipalvelu, perhetyö tai tukihenkilötoiminta voidaan estää perheiden ongelmien syvenemistä ja raskaampia palveluita. Kasvatus- ja perheneuvolan sekä nuorten palvelukeskuksen sosiaalipalvelujen asiakasmäärä kasvoi samoin kuin terapiapalvelujen ostopalvelujen tarve. Lasten ja nuorten pahoinvointi tulee ennaltaehkäisevällä työllä myös nopeammin esille, jolloin vaikuttavampaa ja elämänlaatua parantavaa olisi pystyvä toimimaan varhaisemmassa tilanteessa. Uusi isyyslaki siirsi isyyden tunnustamisen selkeissä tapauksissa neuvolaan. Lastenvalvojien työ sisältää isyyden selvitystyön lisäksi mm. erotilanteissa huolto- ja tapaamissopimusten hoitamisen. Turvakodin toiminta on vakiintunut vuoden aikana. Turvakodille arvioitu tulokertymä ei täyttynyt, kun käyttöaste oli odotettua pienempi eikä siirtoja muualta Suomesta tullut odotetusti, joten THL:lle palautetaan noin 0,1 milj. euroa vuoden 2016 määrärahaa.

Samalla kun varhaisen tuen asiakasmäärä on noussut, on lastensuojelun avohuollon asiakasmäärä laskenut. Perheille on tarjottu avohuollon tukitoimina myös sijoitusta korvaavia palveluita, esim. perhekuntoutusta ja perheet ovat palveluja myös ottaneet hyvin vastaan. Tulokset näkyvät viiveellä. Avohuollon sijoituksia on kuitenkin jouduttu myös tekemään ja ne ovat olleet aiempaa pidempiä.

Kehitysvammaisten lasten ja nuorten omana toimintana toteutettu viikonloppuhoito päiväkodissa sai hyvää palautetta. KEHAS-ohjelma laitosasumisen purkamisen (pitkäaikainen asuminen) osalta on lähes toteutunut vuonna 2016, tavoitteena oli vuosi 2018. Tilapäisen hoidontarve Honkalammella on kuitenkin kasvanut, koska korvaavia tilapäishoitomahdollisuuksia ei juuri ole. Kehitysvammaisten päivätoiminnassa oma tuotanto erityisesti NUPA-toiminta

(nuorten päivätoiminta) on korvannut ostopalvelua. Penttilänrannan monisukupolvikorttelin suunnitelmat ovat edenneet, alueelle tulee asuntoja mm. kehitysvammaisille.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Koska kotihoidon työaikatavoite 60 % välitöntä asiakastyötä myös haja-asutusalueilla on epärealistinen, tavoitteet tulisi asettaa aluekohtaisesti.

”Suu kerralla kuntoon” -toimintamalli on tuottanut hyvän lopputuloksen. Voidaanko toimintamalli ottaa käyttöön kaikissa hammashuollon toimipisteissä?

Tavoitetta esitettäessä tulee selvittää, pyritäänkö tavoitearvon ylittämiseen vai alittamiseen.

Erikoissairaanhoidossa tapahtuneen talousarvioylityksen varsinaisia syitä ei ole toimintakertomuksessa edelleenkään selvitetty.

Perhepalveluissa tukitoimintojen painopisteen siirto varhaisempaan vaiheeseen tuotti positiivista tulosta.

Sosiaali- ja terveystalouden tuottavan nettoyksikön tulosalueiden talousarvion toteutuminen

Valtuustoon nähden talousarvion sitovuustasona oli tulosalueiden 500-570 yhteenlaskettu toimintakate vähennettynä yhteistoiminta-alueen kuntien maksuosuuksilla (käytännössä siis toimintakulut, koska tuotot ovat ainakin pääosiltaan kunnilta laskutettuja maksuosuuksia).

Sosiaali- ja terveystalouden nettoyksikkö: tulosalueet 500 - 570

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	44 496 068	-181 040	44 315 028	45 396 827	1 081 799
Toimintakulut	-329 495 368	-3 147 958	-332 643 326	-337 396 501	-4 753 175
Toimintakate*	-284 999 300	-3 328 998	-288 328 298	-291 999 674	-3 671 376
Kuntien maksosuudet	284 999 300	3 329 000	288 328 300	292 000 068	3 671 768
Toimintakate maksosuudet huomioiden**	0	2	2	394	392

*Kaupunginvaltuustoon nähden sitovaa on tulosalueiden 500-570 toimintakate ilman yhteistoiminta-alueen kuntien maksuosuuksia.

**Tulosalueiden 500-570 yhteenlaskettu toimintakate sisältäen yhteistoiminta-alueen kuntien maksosuudet.

Talousarvioylitys on 3,67 milj. euroa. Toimintakertomuksessa on selvitetty toimintakatteen ylittymistä. Erikoissairaanhoidon menot ylittyivät yhteistoiminta-alueella yhteensä lähes 3 milj. euroa.

590 Ympäristöterveydenhuolto

Toiminnalliset tavoitteet ovat pääsääntöisesti toteutuneet. Toimintakate alitti hieman budjetoidun.

3.3.5. Sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alueen tarkastamisen toimikunta, TP 6.2

JOENSUUN, KONTIOLAHDEN JA OUTOKUMMUN SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMEN YHTEISTOIMINTA-ALUEEN TOIMINNAN TARKASTAMINEN

Toimikunnan kokoonpano vuonna 2016:

Kari Savolainen, puheenjohtaja	Joensuun kaupungin tarkastuslautakunta
Alia Dannenberg, jäsen	Joensuun kaupungin tarkastuslautakunta
Ari Tielinen, jäsen	Joensuun kaupungin tarkastuslautakunta
Lilja Surakka, varapuheenjohtaja	Outokummun kaupungin tarkastuslautakunta
Sirkka-Liisa Kolehmainen, jäsen	Outokummun kaupungin tarkastuslautakunta
Lasse Pauhala, jäsen	Outokummun kaupungin tarkastuslautakunta

Sihteerit:

Timo Manninen	Joensuun kaupunki
Tarja Hakkarainen	Outokummun kaupunki, 12/2016 asti
Jukka-Pekka Lätti	Outokummun kaupunki, 1/2017 lähtien

Toimikunta kokoontui tilikauden 2016 aikana kahdeksan kertaa. Suullisia selvityksiä saatiin viidestä aihekokonaisuudesta ja kirjallisia selvityksiä yksi.

Vammaiskuljetukset

Toimikunta kuuli vammaiskuljetuksia koskevien ohjeistuksien muutosten aiheuttamasta näkemuserosta sekä kaupungin että Vammaisneuvoston edustajia.

Toimikunnan arvio:

Kiristyneestä taloustilanteesta seurannut menojen karsinta olisi vaatinut lautakunnalta kokonaisvaltaisen arvion toimenpiteiden tarkoituksenmukaisuudesta. Lautakunnan olisi ollut syytä ohjeistaa määrätyn taloussäästön toteutustapa. Informoinnilla asiakkaille etukäteen olisi vältetty asiakkaiden pelko tulevien muutoksien vaikutuksista. Vuoropuhelua kaikkien osapuolten välillä tulee parantaa.

Vanhuspalvelut

Kotihoidossa tavoitteena nostaa välitön asiakastyö 60 %:iin, nyt 54 – 55 %. Asiakkaiden kotikuntoutukseen on panostettu, henkilöstö koulutettu vuosina 2015 ja 2016.

Vanhusneuvosto on kuntien lakisääteinen yhteistyöelin, jonka tehtävänä on huolehtia ikääntyneiden vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksista. Vanhusneuvosto on tärkeä linkki ikäihmisten ja kunnan päätöksenteon välillä. Vanhusneuvostoilla on yhteydet eri järjestöihin, joissa ikääntyneet toimivat.

Viestinnän, tiedonkulun ja vuorovaikutuksen kunnan ja vanhusneuvoston välillä on oltava sujuvaa, jotta ikääntyneiden tarpeet ja ehdotukset tulevat huomioituksi. On luotava yhteistyömalleja ja -käytäntöjä kunnan eri toimialojen, Siun soten ja vanhusneuvoston välille.

Vanhusneuvosto-opas: <http://www.sitra.fi/julkaisu/2015/vanhusneuvosto-opas>

Ikääntyvien hyvinvointisuunnitelma on kunnan tehtävä. Kunnan on laadittava suunnitelma toimenpiteistä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Lain 5§:n mukaan suunnitelmassa on painotettava kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä toimenpiteitä. Suunnitelma on laadittava osana kunnan strategista suunnittelua. Suunnitelman hyväksyy kunnanvaltuusto ja se on tarkistettava valtuustokausittain.

Toimikunnan arvio:

Yhteistoiminta-alueen ansiosta resurssien käyttö on tasapuolisempaa. Kontiolahdessa keskustelu kunnan ja Vanhusneuvoston välillä toimii hyvin.

Pelkän tiedotuksen sijaan tulee kehittää vuoropuhelua viranhaltijoiden ja Vanhusneuvostojen välillä. Millä tahansa kunnan toimialalla ikääntyvää väestöä koskettava uusi asia/hanke/toimenpide tulee saattaa vanhusneuvoston tietoon sekä asian käsittelyn aikataulu ja kunnan vastuuhenkilö. Vanhusneuvostolle on jäätävä riittävästi aikaa tutustua ja kommentoida suunnitelmia.

Ikäihmisten hoitotarpeen kartoitus tulee tehdä iästä riippumatta, asiakkaan tila ja tarve sekä ennaltaehkäisevä näkökulma huomioiden.

Kunnallinen kotihoito

Toimikunta kuuli kotihoidon henkilöstön edustajia työntekijöiden määrästä, henkilöresurssien riittävydestä ja työtehtävien sisällöstä.

Toimikunnan arvio:

Kodinhoitajien työstä kohtuuttoman suuren osan vie oheistyö. On tärkeää, että kodinhoitajat pystyisivät enemmän tekemään välitöntä asiakastyötä. Onko mahdollista hyödyntää esimerkiksi terveydenhoidon osatyökykyisten ammattilaisten osaamista tukemaan kotihoidon työtä? Näin voitaisiin saada mm. kuntouttavaa asiakastyötä.

Tehtävien/työaikojen järjestelyllä hyvien esimerkkikäytänteiden (vrt. esim. Vuosaaren muutettu käytäntö, verkkoviite <http://www.hs.fi/paivanlehti/15032017/art-2000005127070.html>) mukaisesti saavutetaan lisää hyötyä asiakkaille ja asiakaspalvelu on tarkoituksenmukaisempaa. Tällä on myönteisiä vaikutuksia myös henkilöstön työhyvinvointiin.

Lääkäreiden työajan käyttö perusterveydenhuollossa

Avohuollon ylilääkäri Pentti Saaringin raportti:

Kysymyksiä

- mistä lääkärien työaika koostuu?
- mistä johtuu lääkärien vastaanottamien potilaiden määrän suuri ero?
- mitä on tehty/tullaan tekemään, että lääkäreiden työajasta suurempi osa voitaisiin käyttää "potilastyöhön"?
- mitä on tehty vastaanottojen lisäämiseksi?
- normaalin päivätyön ulkopuolella tehtävä vastaanotto eli miten työssä käyvä väestö voisi saada julkisia terveystoimintoja? Tällöin työterveyshuollolle jäisi paremmin sille oikeasti kuuluva rooli eli ennalta ehkäisevä työterveystyö.

Lääkäriresurssit avovastaanotolla lokakuussa 2016 (mukana ei ole sairaalan ja mielenterveyskeskuksen lääkärit) yhteensä virkoja 52,5

Terveysasema	Vakituisesti hoidetut tehtävät	Sijaisten hoitamat tehtävät	yhteensä
Siilainen (12 virkaa)	6	1,5	7,5
Rantakylä (8)	4,9	1	5,9
Niinivaara (8)	4,9	1	5,9
Pyhäselkä (5)	3,9	1	4,9
Eno (3)	2,4	1,2	3,6
Kiihtelys-Tuupovaara (2)	1	2	3
Kontiolahti (9)	7,7	1	8,7
Outokumpu (5,5)	3,6	1	4,6

Mistä lääkärin työaika koostuu?

- Terveysasemapäivystys virka-aikaan
 - Yhteispäivystys Tikkamäellä päivittäin 2 lääkärinä kantakaupungin ja Pyhäselän vastaanotoilta
 - Äitiys-, lasten- ja perhesuunnitteluneuvolat- lakisääteisiä tarkastuksia
 - Koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto-lakisääteisiä tarkastuksia
 - Tartuntatautilääkärin työt 1 lä / 2 -3 h / vko
 - Kotisairaanhoidon 3-4 h / vko / terveysasema
 - Työttömien terveystarkastukset - 1 lääkäri / 2 pv:nä viikossa
 - Diabeteslääkärin vastaanotto - 1 lääkäri / 2 pv:ää viikossa
 - Muut erityistoiminnat, tähytys, pienkirurgia
 - Tehostetun palveluasumisen lääkärin työt 3-4 h vko/ ta
 - Sairaalan osastot(Outokummussa ja Kontiolahdella)
 - Potilaiden puhelinkonsultaatiot
 - Toimisto- ja paperityöt, **reseptien uusinnat!** yht. - 1,5-2,5 h/ pv
 - Hoitajien konsultaatiot 0,5-1 h / pv
-
- Koulutusvaiheessa olevien lääkäreiden ohjaus - 1-2 h/vko
 - Oma koulutus (suositus 10 päivää vuodessa)
 - Lääkäriläsnäytöt 2-3 h / vko
 - Terveysaseman toiminnan kehittäminen työryhmissä, työohjelmasuunnittelu yms. hallinnollinen työ
 - Lounas ym. tauot 30 min, ovat myös konsultaatio- ohjaus ym. aikaa
 - Potilastietojärjestelmän HITAUUS - turvaa odotusaikaa ?
 - KIIREETÖN VASTAANOTTO - kokenut lääkäri katsoo keskim. 10 ajanvarauspotilasta/pv (30 min aikoja)

Mistä johtuu lääkärien vastaanottamien potilaiden suuri ero?

- Ns. virkatehtävien määrä vaihtelee lääkäreillä ja jkvn terveysasemien välillä (18 - 25 - 29 %)
- Koulutusvaiheessa olevilla lääkäreillä on aluksi pidemmät vastaanottoajat
- Yleensä: Päivystysluonteinen työ 20 min./ potilas, kiireetön vastaanotto 30 min./potilas
- Lääkärit tekevät paljon osa-aikatyötä, jolloin potilasmäärä on vähäisempi
- Hoidontarpeen arviointia on tehty niin, että lääkäreille tulee entistä haastavampia potilaita, joiden asioiden käsittely vie aikaa
- Erilaisista työtavoista, 1 vai useamman "pysähdyksen" taktiikka
- Erilaisista potilaista

Mitä on tehty ja tullaan tekemään että suurempi osa työajasta voitaisiin käyttää potilastyöhön? Mitä on tehty vastaanottojen lisäämiseksi?

- Terveysasemat ovat käyneet lean-mallin mukaisen vastaanottotoiminnan kehittämisen koulutuksen "Hyvä potku"
- Toimintoja on järjestelty uudelleen, mm. työmatkaan käytettävää aikaa on vähennetty yhdistelemällä neuvoloita
- On aloitettu uusia toimintatapoja, mm. pika/mega-poliklinikka, jossa hoitaja ja lääkäri katsovat yhdessä potilaita nopeammalla tahdilla
- Toimenpidepäivät, todistusvastaanotot
- Sairaanhoidajien, mielenterveyshoitajien ja fysioterapeuttien vastaanottojen lisääminen, lääkärit ovat konsultoitavissa
- Hyvinvointiasema- mallin mukaista moniammatillista työtettä on harjoiteltu Rantakylässä- potilaan asiaa voi hoitaa sosiaalityöntekijä tai kotihoidon työntekijä
- Iltavastaanottoja on pidetty ruuhkatilanteissa

Virka-ajan ulkopuolinen vastaanottotyö

- Iltavastaanottoa on pidetty ruuhkatilanteissa
- Iltavastaanoton laajentaminen vie resurssia päiväaikaisesta toiminnasta

1. Kolmas vapaa aika - kiireetön ajanvarausvastaanotto

Ensimmäinen 3. vapaa aika_lääkärin kiireetön vastaanotto (LV30)

	7.1	13.1	20.1	27.1	3.2	10.2	4.5	11.5	18.5	25.5	1.6	8.6	15.6	22.6	29.6	6.7	13.7	20.7	27.7	3.8	10.8	17.8	24.8	31.8	7.9	14.9	21.9	28.9	5.10	12.10
Sillainen	26	29	34	37	7	42	27	23	#	21	22	20	13	9	6	19	34	8	33	34	42	42	42	42	15	42	27	42	42	42
Rantakylä	27	33	12	42	26	42	30	30	#	33	33	28	5	27	20	13	15	13	27	26	23	23	14	8	27	35	28	33	42	
Niinivaara	27	14	21	28	35	33	35	13	#	21	27	23	29	21	20	23	21	21	20	20	20	23	23	30	42	42	42	42	42	
Pyhäselkä	19	20	23	29	27	27	41	29	#	15	42	42	42	42	42	42	42	37	42	41	37	27	26	42	42	36	29	42	42	
Kiirtelysaara	21	42	42	42	42	42	42	42	#	42	42	14	42	12	13	14	42	42	42	42	42	42	42	42	42	42	16	42	42	
Tuupovaara	42	42	13	16	21	42	42	42	#	42	13	42	13	15	21	15	42	42	42	42	42	42	13	14	42	21	42	21	42	
Eno	42	15	42	42	42	42	42	42	#	15	42	42	14	42	19	14	42	42	42	42	13	42	19	23	19	42	42	42	42	
Uimaharju		13	13	42	42	42	42	42	#	*(42)	4	*(42)	*(42)	19	42	13	42	42	42	42	42	42	42	42	42	42	42	42	42	
Outokumpu	34	34	33	26	26	26	20	20	#	14	6	6	5	5	6	7	5	13	12	20	19	5	13	12	7	20	20	28		
Kontiolahti	36	15	27	42	35	26	26	20	#	16	13	21	26	23	20	15	13	7	20	20	14	19	13	14	13	12	19	15		
Lehmo	19	16	15	20	26	26	28	26	#	16	21	19	13	15	9	42	42	7	20	21	20	20	20	21	22	21	20	23		
JOENSUUN KA	29	26	25	35	30	39	37,6	33	#	27	32	#	22,5	23,3	22,8	19,1	27,5	28,8	36,1	30,5	29,8	27	32,5	27,3	39,7	31,7	40	40	42	
OUTOKUMMUN KA	34	34	33	26	26	26	20	20	#	14	6	6	5	5	6	7	5	13	12	20	19	5	13	12	17	20	20	28		
KONTIOLAHDEN KA	26,5	####	####	31	30	26	27	23	#	16	17	#	19,5	19	14,5	28,5	34,3	7	20	20,5	17	19,5	16,5	17,5	5	16,5	19,5	19		

42 = 3. vapaa aika ei ole mittavissa, T3 tavoite = 12

3. vapaa aika kertoo kuinka monen päivän kuluttua saa kolmannen vapaan ajan terveyskeskuslääkärin vastaanotolle terveysasemalle. Kolmas vapaa aika eli T3 on vakiintunut tapa kuvata jonoa terveyskeskuslääkärin vastaanotolle. Ensimmäinen tai toinen vapaa aika saattaa olla juuri vapautunut peruutusaika, jolloin jos ottaa 1. tai 2. vapaan ajan kuvaamaan jonoa, tulee liian optimistinen käsitys oikeasta jonosta. T3 siis antaa realistisemman kuvan jonosta.

Ensimmäinen 3. vapaa aika_sairaanhoitajan kiireetön vastaanotto (SHV20)

	7.1	13.1	20.1	27.1	3.2	10.2	4.5	11.5	18.5	25.5	1.6	8.6	15.6	22.6	29.6	6.7	13.7	20.7	27.7	3.8	10.8	17.8	24.8	31.8	7.9	14.9	21.9	28.9	5.10	12.10
Sillainen	8	6	2	7	5	2	5	6	6	5	5	8	9	5	1	6	2	9	11	2	6	7	2	6	9	6	2	5	5	
Rantakylä	7	5	7	7	8	2	14	9	7	8	8	7	7	5	9	7	9	6	8	6	2	5	6	2	5	5	6	2	5	
Niinivaara	11	9	8	14	14	14	21	16	#	8	2	1	6	0	5	1	2	2	8	12	12	6	2	2	6	9	16	8	9	
Pyhäselkä	42	7	7	21	42	22	20	21	#	23	1	8	6	8	13	9	7	13	9	7	20	13	15	15	16	15	12	8	23	
Kiirtelysaara	1	2	1	1	1	26	2	0	1	1	1	1	5	1	6	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	0	1	1	6	
Tuupovaara	4	5	0	2	5	1	5	0	0	6	0	0	0	6	2	1	7	6	6	6	5	2	2	3	5	2	13	5	5	
Eno	1	2	1	0	5	6	5	1	2	5	5	2	6	5	5	5	2	2	2	8	6	5	5	5	6	12	6	0	5	
Outokumpu	1	1	1	0	1	1	2	0	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	0	
Kontiolahti	4	2	5	2	5	5	6	2	2	2	5	1	1	6	6	6	5	2	2	1	1	5	2	2	6	5	1	6	1	
Lehmo	5	1	1	5	2	2	5	2	2	2	2	2	4	1	6	5	5	2	1	1	0	1	0	0	3	1	5	3	0	

42 = 3. vapaa aika ei ole mittavissa

0= 3. aika samalle päivälle

Ensimmäinen 3. vapaa aika_fysioterapeutin kiireetön vastaanotto (FT60)

	3.2	10.2	17.2	24.2	2.3	9.3	1.6	8.6	15.6	22.6	9.7	6.7	13.7	20.7	27.7	3.8	10.8	17.8	24.8	31.8	7.9	14.9	21.9	28.9	5.10	12.10	19.10	26.10	2.11	9.11
Sillainen	12	8	13	21	20	21	28	26	#	28	29	22	16	14	14	5	13	13	15	26	13	34	21	27	21					
Rantakylä	6	13	14	16	20	20	9	13	#	21	16	14	16	12	16	8	5	9	16	12	14	14	14	16	14					
Pyhäselkä	6	8	8	20	34	29	6	13	#	8	13	6	2	14	12	6	1	13	16	15	12	7	6	19	21					
Vaarat	0	1	5	1	1	1	5	1	6	4	1	42	42	42	1	5	0	0	1	5	0	0	5	1	1					
Eno	8	7	13	7	7	13	1	6	#	28	23	26	19	13	7	6	7	5	14	12	6	6	6	6	9					
Outokumpu	12	13	13	20	20	20	13	12	#	6	6	28	22	16	8	7	2	8	8	6	12	1	9	6	19					
Kontiolahti	2	1	6	5	2	2	42	15	#	35	23	23	21	23	26	20	13	19	15	12	15	12	9	13	8					

Toimikunnan arvio:

Mediatrin toimivuus ei ole vieläkään riittävällä tasolla. Esimerkiksi reseptien uusimisen vaatima työaika lisääntyi ja OMAKANTA-järjestelmän käyttöönoton jälkeen on entisestään lisääntynyt. Toimikunnan arvio arviointikertomuksessa 2015 on edelleen ajankohtainen. Työskentelytapoja on uudistettu onnistuneesti ja moniammatillisuutta lisätty potilastyössä.

Rantakylän hyvinvointiasema

Toimikunta teki tutustumiskäynnin Rantakylän hyvinvointiasemalle.

Rantakylän hyvinvointiaseman tavoitteena on asiakaslähtöinen moniammatillinen toimintamalli: sosiaali- ja terveyspalvelut yhdeltä luukulta. Hyvinvointiaseman vuoden 2016 kehittämisbudjetti oli 5000,00 euroa; hyvinvointiasemalla on budjettivastuussa 11 esimestä, joista jokaisella on erillinen budjetti.

Asiakkailla eri "tuloaukkoja": kasvokkain, puhelimitse, sähköpostilla. Internet-pohjainen neuvontapalvelu on testauksessa. Tavoitteena on palveluohjauksellinen numero, jolloin asiakkaan ei tarvitse tietää, mihin pitää soittaa.

Toimikunnan arvio:

Rantakylän hyvinvointiasema on oivallinen käytännön esimerkki sosiaali- ja terveyssektorien tehtävien yhteisestä hoidosta sekä moniammatillisesta, ennaltaehkäisyyn painottuvasta asiakkaan kohtaamisesta ja palvelukokonaisuudesta. Edustaa ns. yhden luukun periaatteen mukaista suuntausta. Tiimityöllä aikaansaadaan asiakkaan tarvitsema kokonaisvaltainen palvelu. Mittareissa ja seurannassa on kehitettävää. Hyvinvointiaseman organisaatio ja budjetointi tulee yksinkertaistaa. Toimintamalli tuo kustannussäästöjä. Parasta toimintaa, mitä tähän mennessä hyvinvointinäkökulmasta toimikunta on nähnyt.

Toimikunnan kokouksissa kuultavina olleet

Kokouksia järjestettiin ajalla 8.6.2016 – 21.3.2017 -yhteensä kahdeksan (8) kappaletta.

8.6.2016

§ 3. Tilannekatsaus vammaiskuljetuksista ja erityisesti ohisoitto-oikeudesta

Tuula Parikka	sosiaali- ja terveyslautakunnan puheenjohtaja
Liisa Karvinen	Vammaisneuvoston puheenjohtaja
Paula Lehikoinen	Vammaisneuvoston jäsen
Tarja Hallikainen	vammaispalvelupäällikkö, Joensuun kaupunki
Juha-Matti Alanen	logistiikkapäällikkö, Joensuun kaupunki

7.9.2016

§ 3. Vanhuspalveluiden tilannekatsaus

Seija Karukannas	hoito- ja hoivapalvelujen johtaja, Joensuun kaupunki
Väinö Kettunen	Kontiolahden vanhusneuvoston puheenjohtaja
Kari Tahvanainen	Outokummun seniorineuvoston puheenjohtaja

12.10.2016

§ 3. Tilannekatsaus kodinhoitajien työstä

Minna Kummunmäki TNJ	päälouottamusmies, Joensuun kaupunki
Heli Toroskainen JYTY	päälouottamusmies, Joensuun kaupunki
Raija Makkonen TEHY	päälouottamusmies, Joensuun kaupunki
Leena Turunen JHL	päälouottamusmies, Joensuun kaupunki

§ 4. Tilannekatsaus lääkäreiden työajasta yms.

Pentti Saarinki ylilääkäri, Joensuun kaupunki
 Pentti Saaringin 12.10.2016 esitysmateriaali

23.11.2016

§ 3. Tutustumiskäynti Rantakylän hyvinvointiasemalla (hv-aseman tila- ja toimintaesittely)

Jaana Kurki kehittämävastaava, Joensuun kaupunki
 Riikka Vartiainen johtava sosiaalityöntekijä, Joensuun kaupunki

3.3.6 Tuottajan neuvottelukunta, TP 6.2

Tuottajan neuvottelukunta on tuottajalautakuntien sekä liiketoiminnan johtokunnan toimintaa koordinoiva ja ohjaava lautakunta.

Tuottajan neuvottelukunnan tehtävänä on: 1) johtaa asiakaslähtöisen ja kustannustehokkaan palvelutuotannon ja prosessien kehittämistä yli toimialojen, 2) vastata merkittävien tuotannon palveluprosessien ja kehittämishankkeiden ohjaamisesta ja seuraamisesta, 3) seurata ja tukea tuotantorakennemuutosten toteutusta.

Tuottajan neuvottelukunta on vuonna 2016 keskittynyt mm. LEAN-toimintamallin käyttöön prosessien kehittämisessä esimiesvalmennuksineen, keskusten yhteiseen lasten ja nuorten kärkihankkeeseen, passivoitumassa olevien ikäihmisten aktivointihanke Tuuppariin sekä Siun soten ja Joensuun kaupungin välisten rajapintapalveluiden toimintamallien kehittämiseen.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tuottajan neuvottelukunnan tavoitteet on esitetty muodossa, jotka eivät ole mitattavissa. Siitä on seurannut, että toteutumia on mahdotonta arvioida.

3.3.7. Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta, TP 6.2

Varhaiskasvatuksen ja koulutuskeskuksen vuoden 2016 talous on kokonaisuutena pysynyt talousarviossa ja toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet. Yksittäisistä tulosalueista koulutuspalvelut ja konservatorio ylittivät valtuustoon nähden sitovan talousarvion.

Koulutuspalveluiden toimintakate ylittyi muutettuun talousarvioon nähden 1 051 884 euroa (edellisenä vuonna ylitys oli 229 890 euroa). Suurin ylitys oli Yhteisissä palveluissa, 987 000 euroa. Pääasiallisesti syyksi on selvitetty talousarviovirhettä kehittämishankkeiden tulojen ja menojen kohdistamisessa, jossa kehittämishankkeisiin ei kohdistettu kuluja. Yhteisiin palveluihin kuuluvissa Erityispalveluissa ylitystä oli 220 000 euroa. Peruskoulutuksen ylitys oli 635 000 euroa pääasiallisina syinä aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden lähes kaksinkertainen käyttö budjettiin verrattuna, palvelujen ostot sekä vuokrat. Päivähoitopalveluiden ja kansalaisopiston alittaessa talousarvion lopulliseksi ylitykseksi jäi 58 411 euroa. Ilman näitä säästöjä ylitys olisi ollut noin miljoonan suuruinen.

Konservatorion osalta toimintakatteen ylitys oli 18 256 euroa. Syyksi on selvitetty väliaikaiset rehtorijärjestelyt sekä vuodelle 2015 tarkoitetun flyygelitilauksen myöhästyminen vuodelle 2016.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunnan arvio vuonna 2015: "Hankerahoituksen tulot oli kirjattu talousarvioon, mutta menoja ei". Sama virheellinen menettely on jatkunut myös vuonna 2016.

Lisäksi merkittäviä budjettiylityksiä on tapahtunut muissakin kululajeissa.

Toiminnalliset tavoitteet on saavutettu.

3.3.8. Vapaa-aikalautakunta, TP 6.2

Vapaa-aikalautakunnan vuoden 2016 talous on kokonaisuutena pysynyt talousarviossa. Liikuntapalveluiden tulosalueella 690 toimintakatteen ylitys oli 88 543 euroa johtuen ennakoimattomasta jäähallin kylmälaitteiden korjauskulusta. Tulosalue 610 Hallintopalveluiden toimintakatteen poikkeama on 67 629 euroa yli talousarvion, mistä Carelicumin palvelukustannuspaikan osuus oli noin 47 000 euroa. Toimintakertomuksen mukaan Carelicumin palveluiden tulotavoitteesta jäätiin 25 000 euroa ja menot toteutuivat hieman budjetoitua suurempina.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Carelicumin tulos oli jälleen tappiollinen.

Timmi ajanvarausjärjestelmän ja yksikön sisäisen työjaon ja eri tehtävien täsmentäminen tehosti toimintaa.

Tuuppari-hankkeella on tavoitettu sellaisia ikääntyneitä, joiden toimintakyky ja elämänlaatu ovat heikentyneet.

3.3.9. Liiketoiminnan johtokunta, TP 6.2

Teknisen keskuksen tavoitteena on tuottaa kaupungin sisäiset tuki- ja muut palvelut laadukkaasti, tehokkaasti ja kilpailukykyisesti. Tehtäväkokonaisuudet muodostuvat kiinteistö-, ruoka-, siivous-, alueiden kunnossapito-, logistiikka- ja rakentamispalveluista. Teknisen keskuksen liikevaihto oli 39,2 milj. euroa. Talouden näkökulmasta vuosi 2016 onnistui edellisen vuoden tapaan hyvin. Toimintakate toteutui noin 800 000 euroa budjetoitua parempana. Myös tavoitteiden toteuttamisessa onnistuttiin.

Vuoden 2016 lopussa teknisen keskuksen 385 vakinaisesta työntekijästä Polkka-yhtiöön siirtyi 234, Siun soteen 5 ja uuteen tekniseen keskuksen jäi 146 henkilöä.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tavoitteet on saavutettu. Tavoitteet ja toteumat on esitetty selkeästi.

3.3.10 Joensuun alueellinen jätelautakunta, TP 6.2

Joensuun alueellinen jätelautakunta hoitaa jätehuollon järjestämisen lakisääteiset viranomais tehtävät Ilomantsin, Joensuun, Liperin, Kontiolahden ja Polvijärven alueella.

Lautakunnan vastuukuntana toimii Joensuu. Lautakunnan yhteistoimintasopimuksen ja 1.1.2017 alkaen Joensuun kaupungin hallintosäännön mukaisesti lautakunta päättää mm. kunnallisista

jätehuoltomääräyksistä ja jätetaksasta sekä seuraa jätelainsäädännön ja kunnallisten jätehuoltomääräysten toteutumista toimialueella.

Uudistetut jätehuoltomääräykset tulivat voimaan 1.2.2016. Viranomaistoiminta painottui määräysten muutoksista tiedottamiseen kohderyhmille sekä jätehuoltoon liittymisen seurantaan.

Toiminnalliset tavoitteet vuonna 2016 olivat asiakasrekisterin kattavuuden parantaminen ja viestinnän kehittäminen.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Jätehuollon asiakasrekisteri on saatu paremmin ajan tasalle, mutta kuntalaiset eivät ole edelleenkään tasa-arvoisessa asemassa jätehuollon kustannusten jakautumisessa, koska kaikki eivät ole järjestelmässä mukana. Jätehuollon asiakasrekisteriä on päivitetty toimintakautena, mutta toteumasta ei selviä, onko liittymiskehotuksia noudatettu. On tarkoituksenmukaista seurata kehotusten noudattamista.

3.3.11. Rakennus- ja ympäristölautakunta, TP 6.2

Vuosi 2016 oli lupa- ja viranomaistoimintojen osalta kolmas normaali toimintavuosi järjestäytymisvuoden jälkeen. Toiminnan rakenteisiin ei tehty muutoksia ja toiminnan rakenne oli toimiva. Lupa- ja viranomaistoimintojen riippumattomuus kaupungin muusta toiminnasta oli hyvällä tasolla. Vuoden 2017 alusta lupa- ja viranomaistoiminnat siirtyvät kaupunkiympäristön toimialan alaisuuteen.

Rakennus- ja ympäristölautakunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet on saavutettu. Myönnettyjen rakennuslupien määrä oli 772 kun edellisvuonna luku oli 797 kappaletta.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Rakennusvalvonnan toimintatuotot olivat suuremmat kuin budjetoitu ja toimintakulut pienemmät.

3.3.12. Joensuun Vesi –liikelaitos, TP 9.1

Joensuun Veden liikevaihto oli 15,5 milj. euroa ja liikeylijäämä ennen rahoitustuottoja ja -kuluja 3,92 milj. euroa. Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja 2,8 milj. euroa ylittää valtuustoon nähden sitovan tavoitteen 0,298 milj. eurolla. Tilikauden ylijäämä oli 3,18 milj. euroa (ed. vuonna 2,98 milj. euroa). Talousarviossa asetetut tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Investointien määrä oli 6,91 milj. euroa, josta verkostojen uudisrakentamiseen käytettiin 2,66 milj. euroa ja saneeraukseen 1,13 milj. euroa.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Joensuun Vesi -liikelaitoksen tilikauden 2016 ylijäämä oli 3,18 milj. euroa. Vuoden 2015 ylijäämä mukaan lukien liikelaitoksen taseessa on kertynyttä kumulatiivista ylijäämää yhteensä 28,2 milj. euroa.

Toimintakertomus on kokonaisuutena hyvä ja informatiivinen. Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet on saavutettu.

3.3.13. Pohjois-Karjalan pelastuslaitos –liikelaitos, TP 9.1

Pohjois-Karjalan pelastuslaitos toimi vuonna 2016 kaupunginhallituksen alaisena kunnallisena liikelaitoksena. Pohjois-Karjalan pelastuslaitos -liikelaitoksen tehtävänä on vastata pelastustoimen palvelutasosta sekä pelastuslaitoksen toiminnan ja nuohouspalvelujen asianmukaisesta järjestämisestä Pohjois-Karjalan maakunnan alueella.

Pelastuslaitos huolehti myös yhteistoimintasopimuksen mukaisesti Pohjois-Karjalan sairaanhoitopiirin alueen ensihoitopalveluiden järjestämisestä yhteistyössä Pohjois-Karjalan sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymän kanssa.

Toimintavuoden aikana valmisteltiin pelastuslaitoksen siirtyminen Joensuun kaupungin organisaatiosta maakuntaan perustetun Siun sote - Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymän liikelaitokseksi. Pohjois-Karjalan pelastuslaitos -liikelaitoksen toiminta Joensuun kaupungin liikelaitoksena päättyi 31.12.2016. Pelastuslaitoksen henkilöstö ja irtain omaisuus siirtyivät liikkeenluovutus sopimusten mukaisesti Siun sotelle. Pelastuslaitoksen taseeseen kertynyt ylijäämä palautettiin yhteistyösopimusten mukaisesti kunnille ja sairaanhoitopiirille.

Pelastuslaitoksen tilikauden tulokselle asetettu valtuuston nähden sitova tavoite 0,15 milj. euroa ei toteutunut tuloksen ollessa -2,314 milj. euroa. Tämä johtuu siitä, että ylijäämien palautuksia sopimuskunnille on kirjattu liikevaihdon vähennykseksi yhteensä 2,456 milj. euroa. Pelastuslaitos on saavuttanut toimintavuodelle asetetut toiminnalliset tavoitteet.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Pohjois-Karjalan pelastuslaitos -liikelaitoksen taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet on saavutettu huomioiden liikelaitoksen siirtyminen osaksi Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymää.

3.3.14. Joensuun Työterveys –liikelaitos, TP 9.1

Joensuun Työterveys on tuottanut ja kehittänyt palveluja sopimusten piirissä oleville ja niitä hakeville yrityksille, yhteisöille ja yrittäjille sekä täyttänyt terveydenhuolto- ja kansanterveyslain veloitteen työterveyspalvelujen järjestämisestä. Joensuun Työterveysliikelaitoksen toiminta lakkasi 31.12.2016 ja 1.1.2017 alkaen se on osa Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymää, Siun Sotea. Liikevaihto kasvoi 8 % edellisvuodesta 4,40 milj. euroon tavoitteen ollessa 4,20 milj. euroa. Joensuun Työterveys teki alijäämäisen tuloksen – 18 984 euroa. Tavoitteeksi oli asetettu 50 000 euroa. Ostopalvelut ylittivät talousarvion 0,419 milj. euroa. Toimintakertomuksen mukaan vuoden 2016 aikana virassa olevien lääkäreiden määrä väheni entisestään, joten ostopalvelua jouduttiin käyttämään enemmän lakisääteisen toiminnan turvaamiseksi. Henkilöstökulut alittivat budjetoidun 0,228 milj. eurolla.

3.3.15. Tulevaisuusrahasto ja Elinkeinorahasto, TP 9.2

Rahastojen perustaminen liittyy Joensuun Energia Oy:n myynnistä saatuun kauppahintaan. Rahastojen pääomiksi siirrettiin yhteensä 48,8 milj. euroa vuonna 2000, kun rahastot perustettiin. Rahastoja on hoidettu kaupunginhallituksen hyväksymien sijoitusrajoitusten perusteella.

Vuodesta 2016 muodostui kokonaisuutena suhteellisen hyvä vuosi rahastojen näkökulmasta, vaikka sijoitustoiminnassa koettiin vuoden aikana suuria heilahduksia ja epävarmuutta.

Tulevaisuusrahaston tilikauden ylijäämä oli 2,4 milj. euroa. Elinkeinorahaston tilikauden ylijäämä oli 0,55 milj. euroa. Rahastojen markkina-arvo oli tilikauden päättyessä yhteensä 92,0 milj. euroa (86,5 milj. euroa vuonna 2015).

Sijoitusten tuotto oli tulevaisuusrahastossa 3,8 % ja elinkeinorahastossa 3,1 % laskettuna kaavalla tilikauden tulos / tase keskimäärin *100. Salkunhoitajilla sijoitettavina oleville varoille asetettu tuottotavoite oli molemmissa rahastoissa 5,3 %.

Toimintavuonna elinkeinorahastosta ei irrotettu pääomia. Tulevaisuusrahastosta nostettiin varoja Itä-Suomen yliopiston professuurin rahoitukseen 40 000 euroa.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Kaupungin sijoitusstrategia perustuu pitkäjänteiseen ja maltilliseen sijoittamiseen.

3.4. Konserniyhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutuminen, TP 6.4

Itä-Suomen Liikuntaopisto Oy

Ammattitutkintojen määrän ja majoitustoiminnan käyttöasteen tavoitteissa jäätiin alle asetettujen tavoitteiden. Tavoitteet tutkinnot per opetus- ja tukihenkilökunta, vähintään 60 opintopistettä suorittaneiden osuus sekä vapaan sivistystyön kurssipäivien lukumäärä saavutettiin. Myös tilikauden tulostavoite saavutettiin.

Joensuun Kodit Oy

Uustuotannon tavoitteena olleesta neljästä kohteesta vuoden 2016 aikana valmistui kaksi ja käynnistyi yksi. Rastilipunttien ryhmäkoti-hanke Karhunmäessä valmistui päätösten osalta, mutta rakentaminen käynnistyi maaliskuussa 2017. Peruskorjauskohteissa edettiin pääosin tavoitteiden mukaisesti, kohteen Kindantie 3, Eno purkutyöt toteutetaan keväällä 2017. Käyttöaste 96,1 % jäi hieman tavoitteesta 98 % johtuen osittain laskentatavan tarkistuksesta. Talous toteutui talousarvion mukaisesti, tilikauden tulos oli 181 tuhatta euroa kun tavoitteeksi oli asetettu nollatulos.

Joensuun Pysäköinti Oy

Taloudelliseen tulokseen ja käyttöasteisiin liittyvät tavoitteet on saavutettu. Liikevaihto on edellisvuoden tasolla, 1,54 milj. euroa, talousarvio vuodelle 2016 oli 1,65 milj. euroa.

Joensuun Seudun Kehittämisyhtiö JOSEK Oy

Asiakas-, sidosryhmä- ja henkilöstötyytyväisyystavoitteet saavutettiin. Työpaikkojen nettolisäystavoite ei toteutunut, viennin osalta Joensuun seudun toteuma oli 2,5 kun valtakunnallinen keskiarvo oli -2,4. Alkavien ja toimivien yritysten neuvonta toteutui hyvin. Joensuu oli Taloustutkimuksen tutkimuksen mukaan 4. yrittäjämönteisin kaupunki yli 50.000 asukkaan kaupungeissa. Tavoitteeksi oli asetettu olla kolmen parhaan joukossa. Tavoitteet ja mittarit olivat edelleen selkeitä.

Joensuun Tiedepuisto Oy

Tilojen kokonaiskäyttöaste 93,3 % vuoden 2016 lopussa saavutti asetetun tavoitteen 93 %. Liikevaihto kasvoi edellisvuodesta noin 668 000 euroa ja ylitti myös tavoitteen. Tulos oli lähes kolminkertainen talousarvioon verrattuna. Henkilöstön määrässä oli lisäystä kaksi henkilöä.

Joensuun Yrityskiinteistöt Oy

Edellisvuoden tapaan liikevaihto kasvoi hiukan, mutta ei saavuttanut asetettua tavoitetta. Myös tulostavoitteesta jäätin hieman. Vuokrattavat neliöt vähenivät selvästi johtuen kiinteistöjen myynneistä. Tilojen vuokrausaste oli tavoitetasolla, 97,5 %.

Karelia Ammattikorkeakoulu Oy

Ammattikorkeakoululle asetettujen tutkintojen ja opintosuoritusten määrät toteutuivat pääosin hyvin. Yli 55 opintopisteen suoritusten määrä ylitti tavoitteen selkeästi samoin kuin ulkomaalaisten tutkinnot. Ulkopuolinen tutkimus- ja kehittämisrahoitus jäi reilusti alle tavoitteena olleen 5 milj. euroa ollen vain 2,4 milj. euroa. Opiskelijapalautteen ja työllistymisen tavoitteista jäätin myös jonkin verran. Tunnusluvut: Liikevaihto laski edellisvuodesta 1,6 milj. euroa ja jäi alle tavoitteen noin 2,1 milj. euroa. Tulos oli positiivinen 493 000 euroa, tavoite oli nolla euroa ja edellisvuoden tulos -335 000 euroa.

Opiskelija-asunnot Joensuun Elli Oy

Uusien asuntojen rakentaminen on aikataulussa, Näädänkadun tontteja ei ole myyty vaan päätetty pitää tonttivarantona Savonlinnasta siirtyvien opiskelijoiden asuntojen rakentamiseen. Liikevaihto oli edellisvuoden tasolla. Tulos jäi alijäämäiseksi -156 000 euroa kun talousarvio oli -73 000 euroa. Asuntojen käyttöaste (96,6 %) oli lähes edellisvuoden ja asetetun tavoitteen tasolla. Henkilöstön määrä on myös säilynyt edellisvuoden tasolla 36 kun talousarvion luku oli 32.

Puhas Oy

Toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet lukuun ottamatta energiajätteen kierrättämiseen liittyvää materiaalihyödyntämisen tavoitetta. Liikevaihto- ja tulostavoitteista jäätin jonkin verran.

Senioripiha Oy

Toiminnalliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet hyvin.

Konserniyhteisöt

Joensuu-konserniin kuului vuoden 2016 lopussa 19 tytäryhtiötä ja kaksi tytäryhtiön tytärtä. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty emoyhteisön (Joensuun kaupunki) lisäksi 19 tytäryhtiötä (omistusosuus >50 prosenttia), kaksi tytäryhtiön tytärtä ja kaikki kuntayhtymät, joiden

toiminnassa kaupunki on jäsenenä. Kaupungilla on 14 osakkuusyhtiötä, joissa omistusosuus vaihtelee 20 - 50 prosentin välillä. Vuonna 2016 osakkuusyhtiöiden määrä lisääntyi kahdella kun perustettiin Siun Talous Oy ja Polkka – Pohjois-Karjalan tukipalvelut Oy. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty konserniyhteisöjen omistusosuutta vastaava määrä osakkuusyhteisöjen voitosta tai tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta.

Konserniyhtiöiden yhteenlaskettu liikevaihto oli 96,8 miljoonaa euroa (edellisenä vuonna 97,1 milj. euroa). Konserniyhtiöiden yhteenlaskettu tulos oli 1,2 milj. euroa (edellisenä vuonna 0,9 milj. euroa).

Merkittävimpien yhtiöiden tulokset olivat seuraavat:

Yhtiö	Toteutunut tulos 2016 (1.000 €)	Toteutunut tulos 2015 (1.000 €)
Karelia Ammattikorkeakoulu Oy	493,5	-335,1
Joensuun Pysäköinti Oy	106,9	95,9
Puhas Oy	-8,1	599,2
Joensuun Yrityskiinteistöt Oy	255,0	372,6
Joensuun Kodit Oy	181,1	-13,4
Opiskelija-asunnot Joensuun Elli Oy	-156,2	-73,8
Joensuun Tiedepuisto Oy	437,2	234,8
Joensuun Seudun Kehittämisyhtiö JOSEK Oy	2,6	3,3

Koko konsernin tilikauden tulos oli 4,5 milj. euroa (5,6 milj. euroa vuonna 2015) ja ylijäämä 3,4 milj. euroa (ylijäämä 4,2 milj. euroa). Konsernin lainamäärä oli 422,0 milj. euroa (388,9 milj. euroa) ja konsernilainaa oli 5561 euroa/asukas (5146 euroa vuonna 2015).

Tarkastuslautakunnan arvio:

Itä-Suomen Liikuntaopisto Oy: Tavoitteet on saavutettu.

Joensuun Kodit Oy: Tavoitteet on saavutettu.

Joensuun Pysäköinti Oy: Tavoitteet on saavutettu.

Joensuun Seudun Kehittämisyhtiö JOSEK Oy: Tavoitteet on saavutettu. Määrällisten tavoitteiden toteumat on esitetty esimerkillisesti.

Joensuun Tiedepuisto Oy: Tavoitteet on saavutettu.

Joensuun Yrityskiinteistöt Oy: Taloudellista tavoitteista jäätiin hieman.

Karelia Ammattikorkeakoulu Oy: Taloudelliset tavoitteet on saavutettu. Toiminnallisia tavoitteita jäi saavuttamatta.

Joensuun Opiskelija-asunnot Joensuun Elli Oy: Tavoitteet on saavutettu.

Puhas Oy: Tavoitteet on pääosin saavutettu.

Senioripiha Oy: Tavoitteet on saavutettu.

3.5. Joensuun Tilakeskus taseyksikkö, TP 9.3

Tilakeskuksen toiminnan taloudellinen tulos ei saavuttanut asetettua tavoitetta.

Tilakeskuksen toimenpiteillä korjausvelka on laskenut vuoden 2009 52,7 milj. eurosta vuoden 2016 lopun 39,6 milj. euroon.

Kaupungille tarpeettomia kiinteistöjä on pystytty realisoimaan vuoden 2016 aikana (2.143 m²) ja purkamaan (9.400 m²).

4. MUUT TOIMINNAN JA TALOUDEN ARVIOINNIT

Joensuun kaupungin vuoden 2016 tilikauden tulos heikkeni edellisen vuoden 1,54 milj. eurosta ja oli -0,94 milj. euroa. Verotulot kasvoivat 0,3 milj. euroa eli 0,1 prosenttia. Valtionosuudet kasvoivat 11,8 milj. euroa. Rahoituksen nettotulot laskivat 0,7 milj. euroa, ja suunnitelman mukaiset poistot lisääntyivät 2,5 milj. euroa. Tilinpäätössiirrot paransivat tilikauden tulosta siten, että tilikauden **ylijäämäksi** muodostui **1,3 milj. euroa** (edellisenä vuonna 3,6 milj. euroa).

Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

Otsikon mukaiset asiat on eritelty Joensuun kaupungin tilinpäätöksen liitetiedoissa kirjanpitolauslaskun kuntajaoston antaman yleisohjeen mukaisesti. **Vuokravastuiden** yhteismäärä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna kaupungin osalta 20,2 milj. euroa ja konsernitason 32,8 milj. euroa. Kasvuun vaikuttaa mm. Karhunmäen koulun kiinteistöleasingrahoituksella toteutettu hanke. Jatkossa vastaavaa toteutusmallia sovelletaan useissa koulu- ja päiväkotihankkeissa, mikä tarkoittaa vuokravastuiden huomattavaa kasvua lähivuosina. Muissa taseen ulkopuolisissa järjestelyissä on esitetty kaupungin, tytäryritysten sekä kuntayhtymien suojaustarkoituksissa tehtyjen koronvaihtosopimusten perustiedot, joissa ei ole merkittäviä muutoksia verrattuna edellisvuoteen. Vastuisiin liittyviä riskejä ei ole liitetietojen yhteydessä erikseen sanallisesti selostettu.

Päätettäväksi tulevien asioiden valmistelu

Kunnallisessa päätöksenteossa on yleistynyt käytäntö, jossa hyväksyttäväksi tulevaan asiaan valmistellaan ja esitellään vain yksi päätösvaihtoehto. Asian ollessa esillä lautakunnassa voidaan siellä käydä laajempaa keskustelua ja arvioida erilaisia vaihtoehtoja, vaikka niitä ei olisi päätösehdotuksessa esitelty. Asian käsittelyn edetessä kaupunginhallitukseen ja kaupunginvaltuustoon, useimmiten käsittely rajautuu esityslistassa kirjallisesti esiteltyyn vaihtoehtoon.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että valtuusto käy keskustelun siitä, millainen menettely viranhaltijavalmistelussa on tarkoituksenmukainen suunniteltaessa investointeja ja muita suuria hankintoja. Olisiko nykyiseen käytäntöön verrattuna tarkoituksenmukaisempaa se, että päätettäväksi tulevien asioiden valmistelun ja esittelyn ohjeistusta tarkennettaisiin niin, että asian esittelyssä tulee julkaista useampi päätösvaihtoehto vaikutuksineen. Tällöin myös kaupunginhallituksella ja kaupunginvaltuustolla on mahdollisuus käyttää kokonaisvaltaista harkintaa päätettävässä asiassa.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta katsoo, että vastuiden erittelyn lisäksi tulee lyhyesti selostaa keskeiset riskit, kuten korkoriskit, sopimusriskit sekä mahdolliset ympäristövastuisiin tai oikeudenkäynteihin liittyvät riskit. Suurimmat yksittäiset talousarvioilytykset olivat sote-yhteistoiminta-alueen kustannuksissa, varhaiskasvatus- ja koulutustoimessa sekä työllistämisessä.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupungilla ei ole kattamatonta alijäämää.

5. ESTEELLISYYDET

Tarkastuslautakunnan jäsenet ja sihteeri ovat olleet esteellisiä arviointikertomusta tehdessään arvioitaessa seuraavia toimintoja:

- jäsen Ari Tielinen, Joensuun Pysäköinti Oy
- sihteeri Timo Manninen, asiakasmaksutiimi.

Esteellisyydet on huomioitu tarkastuslautakunnan kokouksissa eivätkä esteelliset ole osallistuneet näitä toimielimiä tai yhteisöjä koskevien asioiden käsittelyyn tai päätöksentekoon.

Lopuksi

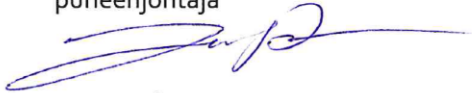
Tarkastuslautakunta kiittää kaupungin viran- ja toimenhaltijoita, luottamushenkilöitä sekä tytäryhteisöjen henkilöstöä ja kaikkia muita yhteistyötahoja hyvästä yhteistyöstä.

Allekirjoitukset

Joensuussa 9. päivänä toukokuuta.2017

Kari Savolainen
puheenjohtaja

Jarno Pitko
vpj Alain Minguetin henkilökohtainen varajäsen

Alia Dannenberg

Antti Käinulainen

Sari Sallinen

Ari Tielinen

Heli Viiri